

ХУДОЖНИЦЯ

Надіюка Гербіш

The Artist (Ukrainian edition)

Published by Ezdra Publishers at Smashwords

Copyright 2008 Nadiia Gerbish

Надія Гербіш

Художниця

Олександрія

Езра

2011

Copyright © 2008 by Nadiia Gerbish

Всі права захищені законами про авторські права. Ця книга, цілком чи частково, не може бути відтворена ніякими засобами, включаючи електронні, механічні, фотографічні, звуковідтворюючі, комп'ютерні, чи будь-якими іншими засобами передачі інформації, які існують на момент її видання або можуть бути винайдені в майбутньому без відповідного письмового дозволу видавця.

This ebook is licensed for your personal enjoyment only. This ebook may not be re-sold or given away to other people. If you would like to share this book with another person, please purchase an additional copy for each recipient. If you're reading this book and did not purchase it, or it was not purchased for your use only, then please return to Smashwords.com and purchase your own copy. Thank you for respecting the hard work of this author.

ISBN 966-8182-92-8

1

Дззззз...

Різкий звук старого Дімкиного будильника заповнив кімнату світанковим промінням. Неждана розплющила очі й у свідомості одразу «увімкнулися» рідні запахи: із кухні долинав аромат какао з молоком, а півтораметрова подушка пахла Дімкою. І його улюбленим одеколоном.

Неждана ліниво потяглася в ліжку.

Кімнату мляво заповнювала свіжа, пост-сонна, ранкова реальність.

У двері різко подзвонили.

Кволо розхитуючись, Неждана вилізла з-під легкої й пухкенької ковдри. Якби вона не проспала світанок, то побачила б, як сонне сонечко робить те ж саме – відкидає кучеряву ковдру з темно-синіх хмар і спускає промінці додолу. Молода жінка страшенно любила атмосферу ранку, шаленіла від світанкових кольорів, але все частіше лінувалася ставати до сходу сонця, щоби все це застати... А, все-таки, мама добре знала, що їм подарувати. Усе своє життя Неждана мріяла про таку перину.

Треба буде сьогодні мамі подзвонити... Вони вже за цими всіма клопотами не розмовляли кілька днів.

Молода жінка по-старечому потяглася і спробувала встати. Спина ніла.

Дзвінок у двері повторився. На цей раз він був довшим і різкішим.

- Шо за наглість... це ж треба з самого ранку так дориватися... Добре, що я вже проснулася... А то би влаштувала їм ранкові відвідини... - крктала Неждана, поки вайлуватою ходою, впираючись рукою в стіну, добиралась до дверей. Вона навіть не спробувала поправити розкошматіле волосся чи приховати те, що вона щойно з ліжка. Усім своїм виглядом жінка готувалася продемонструвати, що вона абсолютно НЕ РАДА бачити цього ранкового гостя, ким би він не був.

Навіть не заглядаючи в прозурку, Неждана відчинила двері. Але за ними нікого не було. Жінка тихенько вилаялася і вийшла на сходовий майданчик. Але й там не було нікого.

Тягучий біль розплився низом живота.

Стоп. Вона не має права хвилюватися.

Крім того, вона обіцяла собі прожити цей день дуже щасливо.

- Так, я повернуся в ліжку й спробую почати цей день спочатку...

Неждана усміхнулася власній ідеї.

- Забути, абстрагуватися, як каже Дімка... О, цікаво, як там Тата? – Нежданина усмішка стала ще ширшою і цього разу посправжньому щасливою. Жінка прилягла, задивлена, заслухана в себе, і щось тихо промуркотіла...

***

Ліжко було м'яким і теплим. Як і її сни, як кольори, що її оточували віднедавна, як ранок, як її улюблене какао з молоком. М'яким і теплим було все, навіть вигляд «жахливого безладу» в кутку кімнати, як називав Дімка її творчу майстерню. Те, що той захаращений згорнутими полотнами, старим мольбертом, папками, з яких на всі боки вибивались листки з ескізами, баночками з фарбами й пензлями та ще всякою всячиною куток стане її творчою майстернею, було поки що мрією. Але настільки ж реальною, як і її м'який і теплий животик, із якого за якихось шість місяців мав з'явитися чудовий малюк. Неждана знала, що в неї буде донечка, і що вона намалює свій шедевр як подарунок на день її народження.

Якщо говорити відверто, то про цей свій шедевр вона мріяла давно. Образ картини, назву якій вона вигадала ще в дитинстві, зародився, напевно, разом із нею самою ще в маминій утробі. Він ріс і змінювався, як змінювалася вона сама, інколи зникав, губився, а тоді заповнював її фантазію знову - чи то разом із новим шаленим коханням, чи то під враженням від якоїсь чергової подорожі. Як тільки Неждана перший раз узяла в руки олівець, вона знала, що колись обов'язково закарбує образ цього феєричного видава. Але як тільки вона, сповнена натхнення й честолюбних фантазій, сідала перед мольбертом і брала в руки пензлик, образ розпливався, сюжет зникав, а замість теплих і м'яких тонів на полотні хляпали якісь незграбні та занадто яскраві плями. Вона вже не знала, як малювати свій шедевр. Неждана дратувалася, як людина, яка ніяк не може згадати потрібне їй слово, те, що тільки-но крутилося на язичі, а потім ніби з водою скло. Той образ кепкував над нею, лоскотав пам'ять, водив її за ніс, як лісова нявка, чи як віроломні ельфи зі своїми

фокусами та загадками... Дівчина часом до пізньої ночі, а то й до ранку, силкувалася відновити його в своїй уяві, звізуалізувати, промалювати подумки деталі... А потім, втомлена й розчарована, знімала, прала, сушила, згортала полотно, полоскала пензлі, складала все назад у свою «чарівну скриню» і говорила собі, що обов'язково настане час, коли той шедевр сам зіскочить із її пензля. Тому всю свою жагу до малювання вона виливала в ескізи олівцем, ручкою, кольоровими олівцями – на численних листочках, так і не намалювавши жодної картини на полотні.

Колись дівчинка страждала від браку словесних образів, навіть виплекала в собі комплекс на ґрунті власної безсловесності, через який довго нишком страждала. Поки не почала замінювати слова малюнками...

Поки її подруги в період шаленого підліткового віку списували купу сторінок у своїх щоденниках, що закривалися на крихітні замочки, вона малювала. Малювала не те, що бачила, а те, що відчувала. А потім закривала свої малюнки в такому ж самому щоденнику на замочку, щоби всі думали, що й вона там щось пише. Добре, що в неї не було вреднючого молодшого брата, як у Светки, а то він би обов'язково розкрив той замочок і розповів усім про її таємницю... Хоча, вона не лише тому не хотіла молодшого брата. Нежданці здавалося, що якби у неї був молодший брат, їй неодмінно перепало би ще менше любові та уваги. Але їй і так страшенно їх бракувало.

Вона часто малювала любов і увагу в своєму «щоденнику», не так, як їх малювали дівчатка з класу – всілякі там сердечка і складені до поцілунку губки – а по-справжньому: м'якими й теплими фарбами, які розпливалися по сторінці, не

обмежуючись якоюсь конкретикою, а створюючи незвичайне, ефемерне відчуття комфорту та затишку...

А ще вона малювала біль. Багато болю. Інколи біль ставав для Нежданки основним персонажем. І... основним натхненням. Бо нічого не могло заспокоїти її краще в хвилини відчаю, ніж олівець чи пензлик.

Її малюнки завжди говорили ліпше за неї. І завжди розуміли її краще, ніж оточуючі. Ні, Нежданка не звинувачувала рідних і близьких їй людей у черствості – просто вони були інакшими... чомусь. І відчували все по-іншому, ніж вона. Коли вони не могли зрозуміти Неждану, то жартома називали її «дівчинкою з іншого світу». Це її найбільше дратувало. Тому що якраз цей світ вона бачила краще за них. Вона відчувала його, переживала його, знала його так, як їм навіть і не снилось.

Коли ж Неждана почала називати свої картини, то з цими її назвами ніхто ніколи не погоджувався. Тому вона перестала розголошувати їх. Це була маленька таємниця – її і її творінь. Ці імена стали однією з численних речей, якими Неждана ніколи ні з ким не ділилася.

Коли вона вперше розповіла Дімці про свій грандіозний задум і всі невдалі спроби його здійснити, то він порушив це табу: йому неодмінно хотілося знати, яке ім'я дасть вона своєму шедевру.

- Скажи мені назву, а я тобі придумаю сюжет, - сказав він тоді, лукаво креснувши на неї карими очима. Ці його очі завжди зводили Неждану з розуму, й вона ніколи не могла їм протистояти. Але її таємниця була міцнішою за його чари – і вона лише грайливо стукнула вказівним пальчиком йому по носі:

- Ах ти шибеник! Розігнався! Я не хочу потім ділити з тобою гонорари і славу!

Ні, вона нікому не могла довірити своєї таємниці. Навіть Дімці. Бо й він її не завжди розумів.

Зараз Дімки вдома не було – мабуть не хотів будити її, як ішов на роботу. Тому Неждана ще раз потягнулася в своєму м'якому й теплому ліжечку, поволі піднялася і пошкандибала на кухню – розігріти своє улюблене какао з молоком. Сьогодні був великий день – вона вперше за довгий період знайшла час розібрати папки зі старими малюнками, щоби вималювати з них свій шедевр. З купи запилених листків молода жінка вигребла маленький записничок з витиснутими попсовими золотистими буквами назвою «Дівчачі таємниці».

***

Все колись почалось із того маленького щоденника. В ньому була така вражаюча палітра різнокольорових почуттів, яку неможливо передати однією картиною... Та й малювати це було б неправильно – Неждана хотіла показати світові своє внутрішнє бачення, але оголюватися перед тисячами жорстоких поглядів, здирати зі своєї вразливої душі останню шматину не наважилася би. Добре, що на цій маленькій книжечці був замочок – і ніхто не міг побачити тих сцен, які сформували в юній художниці її внутрішній світ, її власну картину. Адже й у театрі глядачам показують лише зрілий плід творчої уяви, а не роботу за лаштунками...

2

Ішов дощ. Він взагалі-то не йшов, він струменів із неба, ніби там розверзлися всі отвори: великі краплі води голосно барабанили в шибки, менші розсипалися ніжними іскорками й створювали сірий ностальгичний флер. Маленька дівчинка в симпатичному рожевому плащiku й білих колготах міцно стиснула руку охайно вдягнутого чоловіка, який сміливо вів її вулицею догори, намагаючись оминати калабані, прикриваючи її своєю парасолею. Волосся дівчинки розвівав вітер, вона плаксиво кривила личко. Видно було, що дитя аж ніяк не намагається встигнути за чоловіком, а з усіх сил хоче натупати ніжками — на дощ, на вітер, на воду під ногами, на все на світі... Вона вередувала: благально підняла голівку, щось проскиглила чоловікові, й він, не роздумуючи, взяв її на руки.

Дівчинка своїми черевичками наставила мокрих плям на його світло-сірому плащі. Вітер мало не вирвав парасолю з його рук. Але чоловік, незграбно переступаючи калабані, обережно пригортав малу, як міг робити тільки справжній тато...

Тато!

— Нежданочко, ти зробила уроки? — голос мами пролунав несподівано, і дівчина рвучко відстрибнула від вікна. Вона подивилася на свої розгорнуті зошити, розкидані на столі книжки. Тоді знову глянула у вікно. Батько з донечкою були вже зовсім близько від їхнього будинку. Чоловік був незбагненно красивим. Якраз таким, яким Неждана уявляла собі справжнього тата. Дівчинка вже заспокоїлася й манірно схилила голівку на сильне батькове плече...

Картина за вікном дратувала Неждану, але разом із тим заворожувала. Вона мріяла про тата, хотіла, щоби він у неї був, і їй було до сліз боляче дивитися, як інші дівчатка, ніби нічим і не кращі за неї, можуть ось так іти собі з татом за руку, можуть повисати татові на шиї і можуть слухати, як тато розповідає їм, як він служив у армії. Непочуті розповіді про армію видавалися Неждані вершиною втраченого блаженства...

Мама бачила, як її доня дивилася у вікно. Вона теж споглядала ту саму картину, ще з кухні. Їй теж було боляче спостерігати за цим красивим, щасливим чоловіком, який із такою гордістю ніс свою донечку. Саме тому вона прийшла запитати Неждану про уроки. Аби відволікти дівчинку від думок, які роз'їдали її зсередини ще з того часу, як Андрій одного разу зібрав свою валізу, наговорив усіляких жорстоких слів і вийшов у дощ, навіть не поцілувавши донечку на прощання. З того часу Нежданка щодня виглядала його через вікно, всім знайомим стверджувала, що в неї є татко, який її дуже любить, ніби намагалася переконати в тому саму себе. Вона співала пісеньки про тата, малювала високих дядечок, завжди домальовуючи їм до рук великі пакунки, перев'язані барвистими стрічками. Або ж донечок... Єдине, чого вона ніколи не малювала — це валіз. Їх вона боялася.

...Одного разу, коли мама вирішила повезти донечку в санаторій і почала пакувати речі у велику сумку, у Нежданки почалася справжнісінька істерика. А потім, заспокоївшись, дівчинка залізла на підвіконник і довго там сиділа, притуливши маленьке зажурене чоло до скла...

Зараз Нежданка знову дивилась у вікно. Вона була вже великою дівчинкою. Вже не малювала високих дядечок, не чекала тата й не боялася валіз. Інколи мамі здавалося, що доня

взагалі забула про свою першу дитячу травму. І дуже хотіла, щоби так воно й було насправді.

Матуся з усіх сил старалася догодити Неждані, щоби зробити її життя радісним і казковим. Вона вигадувала різноманітні ігри, часто возила дочку в короткі подорожі, читала їй перед сном веселі книжки й купувала альбоми та олівці. Вона водила її до школи, брала з собою на роботу, говорила, як сильно її любить. Нежданка теж безмежно любила свою маму.

Але як тільки до них у гості приїжджав мамин брат, вона відразу ж забувала про мамине існування — разом із усіма її книжками й іграми.

Дівчинка залазила дядечку на коліна, клала голівку йому на плече, проводила ручкою по його жорсткому підборідді й вимагала розповідей про армію. Роман ніколи не відмовляв племінниці — він її просто обожнював. Своїх дітей у нього не було, тому він розбещував малу, потурав їй у всіх її забаганках. Аж поки раптом і він не перестав приїжджати.

Значно пізніше мама розповіла Неждані, що в дядька Романа був рак і він помер.

А Нежданка ще тоді зрозуміла для себе, що чоловіки, яких любиш, ніколи не залишаються надовго... І намалювала свій перший «дорослий» малюнок. Дорослим вона його пізніше називала тому, що закодувала в ньому своє перше доросле відкриття, чи то пак — перше враження від жорстокого дорослого життя. Вона намалювала вікно. Через яке востаннє дивилася на тата, а потім і на дядька Романа...

Мама не знала цього всього. Вона не розуміла, що її донечка якраз і стала великою дівчинкою саме тому, що навчилася від дорослих приховувати те, що творилось у її вразливому

сердечку насправді. Жінка підійшла до доні, лагідно провела пальцями по її м'якому золотистому волоссі, що хвильками спадало на тендітні плечі, і заглянула у великі блакитні оченята, в яких бриніли старанно приховувані сльози.

— Ммммм... Ні, я... я ще не зробила, мамусю, — Неждана врешті відвела погляд від вікна. — Просто дощ такий гарний на вулиці... Я зараз, хуленько. Я сама принесу тобі зошити на перевірку, добре?

Нежданці було байдуже до дощу на вулиці. Так само байдужими їй були шкільні завдання. Але дівчинка-таки сіла за стіл і відкрила свій записник. І вже за декілька митей забула про всі свої болі. Вони залишилися в закритому на замочок щоденнику. У вигляді великих темних плям. І ще чорної пташки, що велетенськими крилами закрила майже весь місяць у захмареному сутінковому небі...

Мама нишком спостерігала за донечкою і мовчала. Кілька разів вона заглядала в її кімнату, але не наважувалася знову порушити тишу — тишу, у якій Нежданка відкривалася, а її справжня сутність починала вигравати всіма барвами. Вона не знала, як допомогти донечці. Боялася її злякати, боялася навіть притлумити її біль — Неждана його старанно приховувала і замикалася при будь-якій спробі його розворушити...

- Матусю, а чого мене назвали Нежданою? Бо татко мене не хотів і не чекав? Чи ти теж мене не хотіла? — дівчинка дивилася на маму великими очима, ніби передчувала почути вирок. Мама помітила, що в доньки м'якнуть коліна, і що її малесенькі ручки почали тремтіти. Вона теребила пальчиками гудзик на светрику. Мама усміхнулася й пригорнула Нежданку до себе.

- Люба, що ти таке вигадуєш? Звісно, ні. Просто коли ми ще з татком зустрічалися, то дивилися якось старий український фільм у кіно. І там була дуже красива дівчина – її звали Нежданою. Після того фільму тато мені освідчився. Він сказав, що ми обов'язково одружимося, і що в нас народиться чарівна донечка. І ми назвемо її Нежданкою. Так ми і вчинили.

В очах дівчинки тріпотіла недовіра.

- Але якщо тато хотів мене, то чому ж тоді він пішов?

Мамі було важко відповідати на це запитання.

- Доню, причина була не в тобі. Просто ми з татком не змогли порозумітися. Але він все одно дуже тебе любить, хоч і не живе з нами.

Нежданка відчувала, що мама говорить неправду. А їй зовсім не хотілося, щоби її обманювали. Тому вона більше не зачіпала цієї теми.

3

...Спогади ставали нестерпно пекучими. Тим паче Неждана пообіцяла собі щасливо прожити цей день.

Вона не втрималася і з гнівом затріснула щоденник. Як же вона ненавиділа свого тата! У більшості випадків їй було до нього просто байдуже. Але тільки не тоді, коли вона згадувала, на що він прирік їх із мамою, коли пішов із дому.

Какао вже майже вистигло, і Неждана повернулася на кухню, щоби його підігріти. Вона сполоснула жменю сухофруктів і виклала їх у блюдо. Лікар сказав, що їй потрібно з'їдати в день щонайменше триста грамів «засушених вітамінів», окрім, звісно, щоденної дози аптечних пігулок, і вона старалася сумлінно виконувати його рекомендації.

Жінка згадала, як Свєтка вперше принесла в школу фініки й курагу. Маленькій Нежданці так тоді хотілося ними поласувати! Але Свєтка з пихатим виглядом пригостила ними лише свою найкращу подругу, Оксанку. Мама теж відмовила доньці в її захтянці – їм тоді й так ледве вистачало грошей на хліб із маслом і якихось два-три види крупи для різноманітності – ковбаса на столі взагалі не появлялася, а шматок халви вважався розкішшю...

- Матусенько, коли я виросту, стану відомою художницею, буду малювати дорогі картини, то ми обов'язково, обов'язково викарабкаємося з отих злиднів, і будемо їздити за кордон на мої виставки, і їсти в ресторанах, і... - Неждана розчулено охопила втомлені мамині ноги й припала голівкою їй до живота. Як добре, що вона не бачила тоді матусиного обличчя...

- Тато мусив про мене піклуватися! – Неждана інстинктивно стиснула кулаки. Вона до сих пір ніяк не могла йому пробачити свого напівголодного дитинства, мамині недоспані ночі, одяг, що ніколи не зношувався, і стандартний літній відпочинок у рідному місті чи на його околицях.

На холодильнику, між купою інших фотографій, малюнків і списаних жовтих клейких листочків із написаними на них зізнаннями, нагадуваннями й пересторогами, висіла весела фотка Дімки з його чотири- й дворічним племінниками. Хлоп'ята повисли в нього на шиї, а він обіймав їх своїми красивими сильними руками. Він дуже дорожив цим знімком, адже його сестра разом із чоловіком і цими двома симпатичними карапузами ще два роки тому виїхала до Штатів. Можливо, тепер він зможе сфотографуватися з Ростиком і Владиком, аж коли вони самі будуть вищі за нього...

Та й узагалі, Дімка страшенно любив дітей. Як і вони його.

— Дімка буде класним татом, — усміхаючись до вух, подумала Неждана.

Вона поклала руку на живіт і почала розказувати донечці про її татка. Який він у неї красивий, розумний і добрий. І як сильно він її любить. А ще про те, що татко ніколи її не залишить...

Це було таке незвичне відчуття — з кожним днем потроху усвідомлювати, що чоловік, якого Неждана так сильно кохала, тепер уже належить не лише їй, і що свою любов до неї він тепер поєднує в серці з іще однією любов'ю... Неждана ніяк не могла повірити, що Дімка для неї тепер — не лише найрідніша в світі людина — тепер він ще й батько її майбутньої дитини!

Коли вона про це думала, їй ставало якось дуже терпко, тепло й солодко. Аж так, що вона мружила очі й потягалась, як кішечка, щоби розігнати по тілу ті дрібні голочки, що завжди розсипалися в неї по спині, коли Неждани було дуже добре.

Так, Дімка мав бути найкращим татом. Він же був таким дбайливим, таким люблячим, таким... Неждана ніколи не могла підібрати вдалого слова, щоб описати, яким же був її Дімка.

Але вона точно знала, що все те, що було в її серці для нього, можна було вкласти в слово «кохання»...

Неждана поснідала, допила своє какао й випила призначені лікарем вітаміни. Їй помітно полегшало, як завжди після ситної їжі, й вона повернулася до свого старого щоденника на замочку...

4

Нежданка не любила хлопчиків. Тобто, не любила так, як любили їх інші дівчатка. Коли вони сиділи на гойдалках, спостерігали, як хлопчики грають у футбол і ворожили, хто кого кохає, хто кого поцілує і навіть хто з ким одружиться. Як тільки виходив «результат» їхньої «ворожби», вони дзвінко сміялися і поглядали на розчервонілих футболістів через спину подруг. Неждана не розділяла їхніх забав, не розділяла їхніх мрій і захоплень. Вона навіть не червоніла, коли хтось смикав її за кіски. Неждана просто поверталась і давала здачі. А коли хтось безсоромно жбурляв записки на її парту, вона не розгортала їх так, щоби бачила сусідка, і не хихотіла собі під ніс. А демонстративно шматувала їх і викидала в смітник. Але, незважаючи на все це, хлопчики її любили.

І навіть лупили один одному пики — аби тільки вразити її, завоювати її якимось не по-дівчачому холодне серце. Неждани приносив невимовну радість вигляд хлопців, які тягали один одному чуби й розхристували сорочки — через неї. Переможця вона «нагороджувала» ще одним побаченням — не через захоплення його силою, а просто, щоби розігріти його азарт. І щоби він знову бився з кимсь.

Проте одного разу, коли вона прийшла, розгарячіла, з блискучими очима, після якогось чергового «поєдинку» додому, і з насмішкою почала розповідати мамі про «дурних хлопчаків», мама подивилася на неї таким поглядом, якого дівчинка раніше не бачила.

— Неждано, ніколи більше такого не роби, чуєш? Настане момент, коли навіть ці «дурні хлопчаки» зрозуміють, що ти з

ними просто граєшся і, щоби ти знала, поступаєш дуже нечесно. І тоді будуть в тебе проблеми.

Більше через Неждану ніхто не бився.

Мама рідко дорікала доньці й ніколи її не «точила». Мабуть, саме тому Неждана завжди прислухалася до її порад.

Відсутність бійок спровокувала в Неждані ще одне жорстоке бажання: вона хотіла довести, що за нею потрібно «бігати», домагатися її. Вона вдавала з себе горду й неприступну, «кидала» хлопців за найменшу провину «без права поновлення». Дівчинка з якимось садистським самовдоволенням спостерігала, як хлопці через неї страждають. А потім гордо розповідала мамі про свої «досягнення». Мама мовчала. Але одного разу, перед тим, як поїхати в дводенне відрядження, передала Неждані листок з інструкціями, як їй жити самій удома ці дні. Неждана закинула його на холодильник зі словами «Впораюся, не хвилюйся».

Але вже в перший вечір пішла по нього — просто щоби побачити мамин почерк. Вона ніколи не думала, що буде так сумувати за ненею.

Лист був довгий, і Нежданка з насолодою сіла його читати, захопивши із собою пачку чіпсів — сьогодні була єдина можливість поїсти їх удома. Мама ніколи не дозволила би їй «травитися тою гидотою», якби побачила.

«Сонечко, будь певна, я вже за тобою сумую. Та, мабуть, ти теж — якщо все-таки вирішила прочитати мої «нотації». У холодильнику - борщ, салат і сосиски. Звариш собі ще макаронів. Хоча, як я розумію, ти той вечір будеш травитися якоюсь гидотою — ти ж не прогавиш таку нагоду, правда? Та не хвилюйся, я не серджусь. Бачила я твої чіпси в шафі під

светриками. Я саме хотіла попросувати тобі їх (без мене ти би точно у зім'ятих ходила, а потім би ще й переконувала мене, що то така мода, хіба не так?) Ну ось, коли я їх діставала, там шось підозріло зашелестіло. Я посміла подумати, що то моє золотко мамі подарунок приготувало — та де там, гидотою запаслась. Не викинула тільки тому, що знаю: заборонений плід солодкий. Утім, що тут казати — я не краща. Взяла із собою ті самі срібні сережки, яких ти так не любиш. Треба ж їх коли-небудь провітрити, а вдома ти ж не даси...

Але якщо повертатися до макаронів, то звари їх хоча би завтра. І не розтринькай ті гроші, які я тобі залишила на їжу, на свої фарби, чуєш?! Куплю я тобі нормальний набір на твій день народження.

З мокрою головою на вулицю не виходь. Я знаю, ти зараз верещиш на цей бідолашний листок, що «вже тепло». Але, чесно кажучи, особисто я не горю бажанням потім тебе відвідувати в лікарні, де ти, боронь Боже, опинишся з менінгітом, і слухати твої скарги на головний біль. Будь така добра, позбав мене від зайвого клопоту. Ну а раз ми вже заговорили про твою голову, а відповідно й про твої вечірні прогулянки, то я хочу написати тобі те, що так давно не зважуюсь сказати. Ти ж знаєш, я звичайна газетна журналістка. І що в тверезої людини на умі, то в мене на пері.

Доцюся, повір, я розумію тебе більше, ніж ти сама. Твоя жорстокість по відношенню до хлопців — то суміш помсти твоєму батькові за те, що він нас покинув, і спосіб зберегти себе від болю. Вибач за прямоту. Але мій обов'язок — захистити тебе від тої небезпеки, на яку ти сама себе наражаєш. Ти боїшся закохатися, бо не хочеш розчарувань. Ти кидаєш хлопців, бо боїшся, що вони тебе можуть покинути. Ти розбиваєш комусь серце, шоби не розбили твоє. Але, донечко,

так не уникнути болю. Я теж страшенно не хочу, щоби ти зараз у когось закохалася — ти ще не в тому віці, коли тобі це насправді потрібно. Але коли-небудь це обов'язково станеться. Нежданко, пам'ятай, не всі чоловіки однакові. Не всі такі, як твій тато. Але любов — то лотерея. Ніколи не знаєш, кого ти покохаєш. Єдиний закон, який діє без змін: що посієш — те пожнеш. Тому краще не сій болю. Не розбивай комусь серця. Ці хлопці — то теж чийсь діти, розумієш?

Я знаю, що все в тебе буде добре. Я люблю тебе. До зустрічі. Мама».

Нежданка плакала, склавши листок на колінах. Вперше мама заговорила з нею про тата. Вперше вона заговорила з нею про її справжні почуття. Вперше мама розповіла про неї те, що вона сама про себе навіть не підозрювала...

5

Дуже скоро Нежданка перестала творити виключно «під ключ». Тепер вона малювала маленькі полотна й дарувала їх своїм вчителям, друзям, маминим колегам. Оскільки вчитися Нежданка не любила, а примусити себе робити справу, яку їй не хотілося робити — не могла, то вона просто малювала. На уроках, удома, в автобусі — всюди. Директор часто брав її картини на виставки, презентуючи «художню самодіяльність» їхньої школи, отримував за них грамоти та подяки. Тому він завжди сприяв тому, щоби в Нежданки був достойний табель.

Хоча й без його старань вчителі ставили дівчинці гарні оцінки. Вона була милим створінням з великими виразними блакитнючими очима, дуже нестандартним мисленням і вільнолюбними висловлюваннями. У буремні роки становлення молоді держави нешаблонні ідеї й така форма поведінки були «в моді» й сприймалися «на ура», тому Неждана без усяких перешкод і ризиків навіть у школі могла займатися улюбленою справою. Цим вона й користалася.

Та якось до них у клас прийшов новий учитель історії. Він був молодим і красивим, але разом із тим дуже запальним. Щойно закінчив університет, і чомусь був свято переконаний, що історія — то найважливіший предмет. Він без усякого сорому ділився цими абсолютно блюзнірськими роздумами з класом. Благо, цього не чула стара біологічка. Але Неждана чула, і вперто з ним не погоджувалася. Вона й далі малювала на уроках історії, так і не пересиливши своєї ненависті до нудного підручника.

Проте коли Владислав Олександрович починав щось розповідати, вона просто слухала його голос — він був

неймовірно красивим. Таким, якого хотілося торкатися, хотілося перебирати пальцями, як струни, хотілося його малювати. І вона малювала.

У передчутті його уроку Неждана розцвітала. Ніяк не могла пересидіти й без того нудну математику. Якщо чесно, їй почало здаватися, що в ті два дні, коли В. О. мав прийти в їхній клас, — у понеділок і четвер, розцвітали всі. Якийсь час вона ніяк не могла зрозуміти, як може чийсь голос так змінити її світ: навіть тупі однокласниці-пліткарки, яких вона глибоко в душі недолюблювала й навіть зневажала, у понеділок і четвер здавалися їй напрочуд посвіжілими, милими й привітними. Лише згодом вона нарешті зрозуміла, в чому справа: більшість дівчат її класу втратили голову від цього чарівного В.О.!

Але він був, як годиться, гордим і неприступним. Ставив двійки всім, хто не визнавав незаперечної істини, що історія — найважливіший предмет. І всім, хто на його уроках дозволяв собі думати ще про щось, крім історії. Принаймні так вважали його учні. Ніхто не хотів визнавати, що не може й не хоче вивчити урок так, як вимагав цей молодий харизматичний викладач.

На компроміс він не йшов навіть із Нежданою.

Одного разу під час контрольної він навмисне дав дівчині два найскладніших запитання про повоєнну Німеччину. У той момент, коли він стояв поруч із нею, вона встигла заглянути в його безмежно карі лукаві очі. І з небаченим запалом взялася за роботу.

Коли листки з контрольними повернули, Неждана з завмиранням серця побачила на своєму листку оцінку «відмінно». Вона розгорнула роботу. Там на всю сторінку

вимальовувалось обличчя Владислава Олександровича. Із неймовірним блиском в очах. Це було все, що вона знала про повоєнну Німеччину.

На другій сторінці, яку вона залишила пустою, був написаний коротенький вірш, присвячений їй. У контрольну був також вкладений квиток на недільний концерт молодіжних гуртів, які співали етно-рок.

Владислав Олександрович виявився не лише запальним істориком, а й талановитим поетом, рок-вокалістом і невиправним романтиком. Неймовірно.

6

Задзвонив телефон. Неждана закрила щоденник і спробувала встати. Спина затерпла від незручного сидіння і звучала зараз тихим гудінням, як найтовстіша струна розладнаної гітари.

— Так?

На другому кінці телефонного дроту захлюпотів веселий дзвінкий голосочок Марти:

— Ну як, розібрали свої пакунки, коробки?.. Як ти себе почуваш на новому місці? Як пузяйко?

Неждана розсміялася радісно й легко. Вона завжди так сміялася з Мартусею. То була найліпша її подруга. Вони разом пройшли так багато... Разом виходили заміж, разом переживали перший шок і першу радість від сімейного життя, разом читали книжки і навіть до стоматолога ходили разом. Про магазини, кав'ярні та парки годі було й згадувати. Але зовсім недавно Мартин чоловік отримав нову роботу в Харкові й забрав у Неждани подругу... Якби не телефон і аська, то Неждана би взагалі з'їхала з глузду — переїзд Мартусі до Харкова припав на період найсильнішого токсикозу...

— Донечка росте... — Неждана усміхнулася від терпкої радості, що залоскотала їй груди, — Дімка працює, а я... розгрібаю наш мотлох... Квартира вже виглядає пристойніше — я її завішала своїми картинами, влаштувала місце для комп'ютера, на кухні Дімка зробив мені спеціальний куточок для кавування — одна біда, що кави пити мені не можна...

У нашій спальні один куток повністю перетвориться на мою студію — лікар заборонив мені малювати олійними фарбами, а

акварель нікому не зашкодить, навіть надчутливому Дімкиному носу...

Дівчата з телефонами перебралися за комп'ютери, Неждана зазнимкувала всю їхню квартиру в розмаїтих ракурсах, додала кілька вчорашніх фоток зі сходом сонця, знятих через вікно, і все це послала Марті через аську...

А потім вони з подругою ще щебетали десь із годину, поки новоспечена харків'янка не усвідомила, що за 20 хвилин у неї обід, а вона не зробила й половини своєї роботи...

Неждана більше не дизайнувала вдома реклами - Дімка тепер не дозволяв дружині брати замовлення — її основною задачею було звити затишне гніздечко. Він рідко приїжджав додому на обід, тому в молодій дружини був цілий день вільного часу, коли вона належала собі, своїм мріям і спогадам, своїй фантазії і своєму мольберту...

Якби не вовчий голод і несамовита спрага, які кожних півгодини виганяли її на кухню, і не приписані лікарем двогодинні прогулянки в парку, вона взагалі нікуди би не виходила зі своєї «студії». Їй так хотілося зараз нарешті зосередитися на тому образі, чи то привиді образу, що переслідував її, так хотілося його закарбувати на своїй «шедевральной» картині...

Як і кожна вагітна жінка, вона заглиблювалася в себе, а її теплий і спокійний погляд був ніби задивлений усередину власної душі, заслуханий в ультразвуки власної утроби... Це був її час. Час її творчості, час її таланту... Неждана ввімкнула музику, станцювала кілька танців — із пензлем, із полотном, із картиною, яку все збиралася повісити на стіну, але ніяк не могла вмовити Дімку прибити цвяшка... Вона почувалася

Попелюшкою, яка ось-ось мала піти на бал і стати знаменитою...

Жінка присіла з картиною, яку тримала в руках, на ліжку. Та картина багато років тому, коли Неждана ще була маленькою дівчинкою, зайняла друге місце на всеукраїнському конкурсі... Мама тоді ледве випросила організаторів повернути малюнок. Неждана дуже любила цю роботу. Можливо, тому, що це була остання її картина, яку вона малювала так легко... Коли в неї ще не було ніяких проблем, а було тільки дитинство й несповнені поки мрії... Малюнок дихав свіжістю, наївністю і спокоєм. Крім того, він був написаний у світлих, приємних тонах – її улюблених ванільному, рожевому, лавандовому, кремовому та блідо-блакитному.

7

...Це була її перша виставка, й Нежданка дуже нервувала. Коли якась рожевощока мадам із намальованими коричневим олівцем бровами та яскравого пурпурового кольору губами завітала до них у школу спеціально, щоби запитати в дівчини дозволу виставити її картини на обласній виставці молодих талантів, Неждана почувалася гордою. Коли вони з мамою відбирали найкращі роботи для того, щоби передати пані Берновській – тій самій епатажній дамочці, яка виявилася художником-аматором і за сумісництвом депутатом обласної ради – Неждана почувалася впевненою в тому, що її малюнки справді варті того, щоби їх вивісили в художній галереї.

Але тепер, коли картини дівчини, які чомусь раптом почали видаватися їй пустою мазаниною, висіли в окремій залі міської художньої галереї під загальною назвою «Невиразні сни», Неждана хотіла позривати їх усіх зі стін і втекти світ за очі. Або принаймні замалювати чорним маркером своє прізвище під ними. Але було надто пізно – поруч крутилася пані Берновська із самозадоволеною посмішкою – в отруйно-яскравому помаранчевому костюмі, з накладними нігтями, що здавалися довшими за самі пальці, та якимось ірраціональним і шокуючим ляльково-несправжнім чорним волоссям; неподалік стояв і перший Нежданин учитель із «художки» з пародією усмішки на завжди кислій фізіономії; директор школи, де вона навчалася, розмовляв із якимось опецькуватим дядечком прямо під її найгіршою картиною. Мама написала есемеску, що вона вже підбігає – мабуть, тікала з якоїсь чергової зтягнутої «пресухи» в облдержадміністрації.

Неждана нервувала все більше. Почали збігатися метушливі телевізійники, за ними забігла ще парочка журналісток. Людей

цієї професії дівчина впізнавала відразу — той мамин «бомонд» мозолив їй очі ще з раннього дитинства. Переважно це були надокучливі тітоньки з «підвішеним» язиком і дуже яскравою жестикуляцією. Були в маминій «тусовці» й кілька дядечок — але Неждані серед них подобалися лише два: один пузатий сміхотун, що любив потирати носа, і ще один високий, із зализинами, в окулярах, з таким дуже серйозним обличчям. Його серйозність змивалася дзюркотливим потічком найщиріших усмішок, як тільки Нежданка з'являлася в кімнаті. Такими вона їх бачила, коли ще була малою. Бо коли виросла, рідко залишалася вдома, якщо там збиралися мамині друзі. А ці дві дамочки, що зайшли, були зовсім молоді, симпатичні й веселі.

Мабуть, практикантки. Серйозних людей на такі виставки не посилають, — з сумом подумала дівчинка.

І де ж та мама? Людей назбирався добрий двадцяток, може, й більше. У сусідній залі стояли ще двоє юних «талантів» з «предками». Батьків розпирала гордість, а діти тихо стидалися в них за спинами. Неждана зауважила, що обидва хлопчики були молодшими за неї, проте різними за віком і між собою. Старшому було десь років дванадцять, молодшому — не більше десяти.

Нарешті мама граційно впурхнула в двері й стала поруч із донькою. На відміну від батьків художників із сусідньої зали, Нежданкина мама хвилювалася, хоча й намагалася цього не показувати. Дійство оголосили відкритим.

...Поки виголошувалися традиційні оди організаторам і спонсорам виставки, мама взяла доню за руку й поклала в неї якийсь пакуночок.

— Нежданко, слухай... Але дивися на пані Берновську і усміхайся... поки я буду говорити... Так ось, я дуже хочу, щоби ти запам'ятала цю мить на все своє життя. Чуєш? Таж усміхайся, кажу, не дивися на мене. Так, я вже забула. Що хотіла тобі сказати. Але точно щось мудре... Не смійся голосно, просто у-смі-хайся. Аааа, мить, коли тебе помітили й захотіли зрозуміти, — вона збуджено шепотіла Неждані, озираючись по сторонах і дещо неприродно кривила лице — мабуть, то був прототип усмішки. — Незалежно від того, що там скажуть критикани, пам'ятай: ти досягла того, що про тебе дізналися... Моє золотко... Якщо комусь щось не сподобається — це їхні проблеми. Ти маєш особливий дар відчувати світ. Не кожен може збагнути його. Навіть я не завжди можу зрозуміти тебе. Але ти ні на що не зважай, розвивайся, йди вперед, не прогинайся під заздрісних пашталаяк. Чуєш? — Вона усміхнулася, обвела поглядом залу, людей. У очах заблищали краплинки сумної гордості, коли вона розглядала свою красиву п'ятнадцятилітню донечку, яка стояла зараз біля власної улюбленої картини, намальованої в дуже м'яких і ніжних тонах — картини ранкового моря, якого вона ніколи насправді не бачила, і додала, — Навіть якщо ти коли-небудь помилишся, я все одно завжди буду тебе дуже любити...

Що було далі, Неждана потім майже не пам'ятала. Якийсь потік слів, шалена зміна облич, ніби в прискореному показі фільму, трохи головного болю і голодного посмоктуванні в животі... Її нагороджували якоюсь грамотою і великим іграшковим ведмедиком, ніби вона й справді виглядала дитятком, якому це потрібно, їй плескали, щось запитували...

Коли дівчина нарешті опинилася в своїй кімнаті й спробувала якось синтезувати в голові той божевільний день в одне ціле, всі її зусилля зводилися лише до речових доказів — тої ж таки

грамоти, привітального листа від пані Берновської, великого м'якого ведмедя, повідомлення від телевізійників: «Репортаж буде завтра о 17.00 у новинах» і маленького пакуночка, який мама всунула в її руку ще в сам розпал цього божевільного дня.

Неждана розгорнула його. У блідо-рожевий шматочок атласу був завернутий чудовий срібний гарнітур — сережки й каблучка з відтиском конвалії — її улюбленої квітки. Саме про такий набір вона так давно мріяла...

- Спроба матусі вкотре довести, що мрії здійснюються? — Майнуло в голові.

Завтра вона цю втілену мрію візьме на концерт, на який її запросив Владислав Олександрович. Завтра вона відірветься на повну й забуде всі перехвильовані сьогодні думки.

Неждана дістала свій щоденник, і, добираючи найяскравіших фарб, намалювала кольорове колесо, що крутилося в божевільному ритмі, розплескуючи ляпки, уривки історій, якісь предмети та людей...

Вона заснула, і їй снилися такі самі сні: нестримні круговерті в шаленому ритмі.

***

Неждана провела тоненьким пальчиком по малюнку. Їй боляче було згадувати, що трапилося після того дня. Адже тоді в її житті настав період карколомних змін. Усе, що вона мала раніше, розпалося на дрібні шматочки. У священному храмі її дитинства не залишилося й каменя на камені.

Спогади продовжували снувати в її голові. У пам'яті закарбувалися навіть найменші деталі... Саме тоді життя залишило на мольберті її душі найжирніші мазки.

8

...Звичайно, ВІН був барабанщиком. Із засмаглим лицем і безсоромно красивими руками. Одягнутий у яскраву відкриту майку. Кожен його удар супроводжувався скаженим танком м'язів, які вилискували під світлом прожекторів, що весь час намагалися вихопити його зі сценічного диму. Його обличчя, на якому в такт музиці витанцьовували сонячні зайчики й таємничі тіні, важко було розгледіти. Але Неждана була переконана, що в хлопця гострий, насмішкуватий погляд і ледь надтріснута нижня губа. Її уява розфарбовувала хлопця в індіанця, римського воїна, у мушкетера... А великий екран поруч із сценою знову показував обличчя найхаризматичнішого музику «Алігаторів». Неждана із завмиранням серця спостерігала за його тонкими, грайливо вигнутими вустами. Кров, що ніби запеклася на надтріснутій губі, додавала його образу чогось такого... безмежно привабливого, такої чуттєвості, якогось навіть героїзму та романтики. Коли він усміхався, губа тріскала знову, й він облизував її, як ні в чому не бувало, й знову усміхався найзвабливішою з усіх усмішок...

Технічне марево зникало, і Неждана знову жадібним поглядом шукала хлопця там, на сцені, серед музики, світла й руху. Його знову неможливо було розгледіти. Тим паче, до нього неможливо було торкнутися. Він був ідолем, божеством, недосяжним кумиром.

І Неждана закохалася в нього. Із першого погляду. Ні, вона його відчула - ще до того, як побачила. Відчула з перших ударів барабана. Відчула десь низом живота, всією своєю серединою.

Неждана перевела подих. Очі пекли від напруженого вдивляння углиб сцени, серце калатало, руки тремтіли. Вона обвела поглядом натовп, сцену. Помітила Владислава Олександровича, який співав, дивився на неї та усміхався. Слів пісні Неждана не розібрала — надто голосно звучали барабани...

Неждана усміхнулася В.О. у відповідь, а тоді знову зупинила погляд на цьому по-хуліганському гарному Тарзанові. Світле волосся, підстрижене в довге каре, неслухняними пасмами спадало на лоб, на вуха, на шию. Міцну, гарну шию. Він весь час гордо тріпав головою, відкидаючи ті пасма з очей. Неждані він здався схожим на дикого коня з вільних прерій... І вона вже знала, що буде сьогодні малювати.

Дівчата поруч перешепочувалися, показуючи то на запального барабанщика, то на її вчителя. Тарзан, видно, вже звик до посиленої уваги від жінок і дівчат, тому дивився на натовп поверх голів. Неждана знову вглядалася в нього так пильно, що кололо в очах, але він так і не опустив погляду на її зашаріле, захоплене обличчя. Його настільки поглинула гра, музика, світло прожекторів і гул натовпу, що він заплющив очі й почав бити по барабанах з таким оскаженінням, з такою пристрасстю, що Неждана відчула якусь слабкість у ногах, запаморочення, й вона ладна була впасти. Тепер дівчина розуміла, що відбувається з людьми під час дикунських оргій, що відчувають жертви, коли їх збираються роздерти канібали під дикий регіт своїх барабанів — вони не відчувають нічого. Лише дивну слабкість у тілі. Неждані тепер було байдуже до всього. Вона бачила тільки його руки, його сильні груди, що надималися, як гончарський міх, у полум'ї його пристрассті.

А потім все скінчилося. Вийшов ведучий — діджей якоїсь там радіостанції, щось там жартував, тоді провів якийсь

безглуздий конкурс, який не знати чого затягнувся так довго, й аж тоді на сцену знову вийшли «Алігатори». Барабанщик бив спокійно, не напружуючись. Він вже знову був земним, нормальним хлопцем, а не нестримним духом вогню. І знову усміхався своєю надтріснутою губою.

Дивно, але в якийсь момент Неждана перестала помічати Тарзана. Щось таке було зараз у Владиславі Олександровичу, що вона могла дивитися лише на нього одного. А він дивився на неї.

Він зняв мікрофон зі стійки. Його рука тремтіла.

- Не всі можуть знати елементарні факти про повоєнну Німеччину, - і голос теж, - але воно й не важливо, коли ти знаєш, як сильно може любити твоє серце... І як багато любові воно притягує до себе. – Його слова були якимось нерозбірливими, їх зміст – заплутаним. Видно було по спохмурнілому чолі В.О., що не лише Неждана це помітила: він хотів щось сказати, а не знав, як. Тоді вчитель просто усміхнувся, запхав мікрофона на місце, одним рвучким рухом вдарив по струнах, притупивши при цьому правою ногою, і своїм ніжним голосом почав наспівувати Нежданину улюблену пісню з репертуару Піккардійської Терції: «Нехай і холод, і вітри...»

Ще коли вона була маленькою дівчинкою, то уявляла собі, як тато сидить із нею біля ватри й грає цю пісню для неї на гітарі...

***

Але солод тих оксамитових звуків стих, коли ведучий запросив Неждану і ще кількох дівчат і хлопців на естраду – для участі в якомусь там конкурсі.

Неждані здавалося, що сцена під нею ходила ходором. Ще вчора вона пережила свій перший, найнеприємніший шквал нав'язливої популярності, тому сьогодні їй було не так лячно стояти перед сотнями очей. Її бентежило інше: навіть спиною вона відчувала ЙОГО погляд. Він прошивав її сотнями голочок комплексів і хвилювань. То їй здавалося, що вона недостатньо рівно й красиво стоїть, то вона жалкувала, що взяла такі негарні штани, то вона взагалі вирішила, що занадто товста й неприваблива...

- Мам, я закохалася, - випалила вона, як тільки повернулася додому. І з виразу обличчя доньки мама зрозуміла, що то було саме так.

Їй стало страшно — бо така гаряча натура, як її Неждана, могла натворити ще так багато помилок. А той, хто зміг заповнити її серце, міг виявитися негідником. Напевно, так воно й було. Неждані ніколи не подобалися «хороші» хлопці.

9

Тарзана звали Нестором. Він був наймолодшим музикантом у «Алігаторів». Йому було лише дев'ятнадцять. Він був і найпалкішим хлопцем із усієї їхньої п'ятірки. Неждана стала надцятю його дівчиною. І... наймолодшою.

Він був упевнений, сміливий і без жодних комплексів. Як тільки В.О. запросив дівчину на репетицію, Тарзан прибрав до рук ініціативу— разом із Нежданою...

Нестор був самовпевненим і зверхнім. Неждана ненавиділа ці риси в людях. Але й був наполегливим і грайливим, а його руки були такими гарячими й сильними... Неждана втрачала голову поруч із ним. Вона не пропускала жодної його репетиції, ніколи не відмовляла йому в зустрічах. Вона не відмовляла йому ні в чому.

А по-іншому чинити не могла — вдома їй тепер все одно не сиділось. Із якогось дива повернувся тато й вирішив продати їхню квартиру. За документами вона належала йому, але всі ці роки він про це не згадував. Проте ціни на нерухомість у їхньому маленькому містечку божевільно зростали, і він, мабуть, вирішив нагріти на цьому руки.

Неждана вперше побачила його за багато років. Стільки разів вона уявляла собі цю зустріч! Вона мріяла, як кине́ться татові на шию, як він закрутить її в повітрі та... залишиться з нею назавжди. Але нічого такого не сталося. Він навіть не дочекався її повернення зі школи. Просто пішов, і все. І Неждана встигла побачити тільки його спину. Через те саме вікно, крізь яке дивилася на нього востаннє дванадцять років тому.

Коли вона прийшла, він виходив від їхнього сусіда. Мабуть, знав, що вона вже повернулася зі школи. Можливо, навіть бачив її через вікно. А потім втік. Просто сів у свою «дев'ятку» й поїхав.

Мамина зарплата була нижчою, ніж у їхньої сусідки-прибиральниці. Хоча й ту її заробіток не влаштовував. Тому жінки вирішили їхати в Італію на заробітки — доглядати за чийось старими та хворими родичами, до яких не було ніякого діла навіть рідним дітям. А Неждана мала перебиратися до сусідчиної квартири й жити з її двома дорослими доньками.

Спершу вона плакала, протестувала, погрожувала втекти з дому й ніколи не повертатися. Але іншого виходу не було, й вона врешті-решт скорилася.

Крім того, мамі вдалося вмовити тата продати квартиру... їй. Вона збиралася виплатити йому його частину — ту, на яку не мала права Неждана. І дівчині тепер не потрібно було ділити маленьку кімнату зі своїми сусідками й дивитися, як із рідної квартири виходять абсолютно чужі люди.

А ще — тепер у Неждани був Нестор, і їй крім нього нікого й нічого не було треба.

Незабаром він і сам зняв квартиру. Йому набридло жити разом із батьками. Крім того, він тепер заробляв непогані гроші — хлопець умів довести світові, чого вартує він і його талант. Неждана переїхала жити до нього. Мамі вона сказала, що боїться ночувати в квартирі сама.

Неждана знала, що мама проти, що вона хвилюється за неї. Але була одержима своєю любов'ю. Підневільна, заповонена, сама не своя. І це було єдине, про що вона могла думати.

10

...Після всього, що трапилося, Неждана втратила сон. Вона працювала ночами. Зафарбовувала свій біль дешевими фарбами. Малювала маленькі картинки, які потім продавала на Музейній або возила у Львів на Вернісажку. Інколи ходила допомагати знайомому художнику, який випалював прикраси з глини та розмальовував їх. Він платив дівчині небагато, але з ним було весело та цікаво – і це була єдина приємна річ у житті Неждани. Правда, навіть ту приємність «компенсувала» вкрай некомфортна торгівля...

Але так дівчина заробляла собі на хліб.

Ті гроші, які передавала мама, вона берегла. Хоча сама навіть не знала, для чого. Лише раз на тиждень прибігала додому, щоби поговорити з ненею по телефону. До сусідок не заходила — не сміла після всього, що накоїла. Вона більше ніколи не зможе подивитися їм у вічі. Ні їм, ні мамі, ні будь-кому іншому.

Неждана все ще жила з Нестором, але в школу не ходила. Вона давно розпрощалася з мріями про столичний університет. Із амбіціями про виставки в Парижі. Зі сподіваннями коли-небудь стати щасливою.

Неждана перебирала свої ескізи. Дівчина не любила малювати на замовлення, тим більше множити копії однієї картини. Але їй доводилося, бо свіжу фантазію давно згубили дурні житейські проблеми. То що ж намалювати сьогодні? Так, ці весняні квіти вчора розкупили всі... Цілих шість картинок. Вони були недорогі та симпатичні. Щось було в них такого... свіжого, чи що. У будь-якому разі, людям вони подобалися.

Малювати їх теж було просто. І Неждана взялася різати картонки на дрібні квадратики.

Нестор із хлопцями випивав у сусідній кімнаті. В.О. не було серед них. І взагалі, Неждана давно його не бачила. Нестора вона про нього не запитувала, бо знала, що він передасть вчителю її цікавість. А той може неадекватно зреагувати. Як тоді на її пусту мазанину.

Неждана потяглася за коробкою «честера». Вона почала палити в той самий день, коли в її життя ввірвався цей жах. Жах, якому вона сама відчинила двері. Причому, навстіж.

Вона запалила цигарку і всілася на підвіконня. Внизу ходили люди, більшість парами. Недалеко від їхньої квартири був парк. Там вони раніше часто гуляли з Нестором. Але не зараз. Зараз вони взагалі нікуди не ходили разом. Він перестав її помічати. Або навмисне не зачіпав. Неждані часом здавалося, що він розуміє її біль, але не знає, чим втішити. А часом він просто не зважав на дівчину.

А ще він більше не торкався її. Засинали вони на одному ліжку, повернувшись один до одного спинами. З Нежданиних набряклих грудей ще декілька днів після абортів стікало щось, дуже схоже на молозиво. Нестор раз застав її за витиранням – лише бридливо скривився і вийшов.

Ніяких обіймів, ніяких поцілунків, ніякого сексу. Тільки біль подертої, роздряпаної зсередини плоті, нашвидкуруч вишкрябаної тремтячими руками п'яної лікарки. І холод від Несторового погляду. І сам Нестор – незворушно зверхній.

Але вона все одно його любила. Готова була заради нього на все. Хоча, якби вона могла повернути час назад, принаймні той

один день, то ніколи би не пішла на той крок. Навіть заради Нестора.

***

Коли Неждана дізналася, що вагітна, то зразу ж розповіла коханому. Він, не думаючи, дав їй грошей і попрохав зробити аборт. Настільки спокійно, ніби вже проводив цю «процедуру» десятки разів до цього. Можливо, так воно й було. Дівчата шаленіли від Нестора. І жертвували заради нього всім. Неждана не була винятком.

Але Неждана чекала. Вона не могла так одразу погодитися. Вона боялася.

Пройшов тиждень. Тоді ще один. А тоді ще два. Вона намагалася не думати про вагітність. Ні про що не думати. Але тягнути вже не було коли.

На вулиці було холодно. Сніг лише трошки прикрив вологу землю на клумбах і біля дерев, але дув різкий, пронизливий вітер. Місто готувалося до зимових святкувань, у вітринах усміхалися веселі Діди Морози, мерехтіли різнокольоровими вогнями ялинки... Здавалось, у всіх був якийсь аж занадто піднесений настрій, і це дошкуляло Неждані. Вона ніяк не вписувалася в загальну радість, і причин радіти не бачила. У душі дівчини клекотав біль, страх, образа на весь світ, несамоविта ненависть до Бога.

Неждана згадувала, як колись вони з мамою на честь зимових свят запалювали свічки, готували кутю, співали колядки, читали Діккенса й переглядали Нежданин улюблений мультфільм — «Перше Різдво Спанкі».

Тепер мама була далеко й Неждана не могла їй нічого розповісти. Вона кожного тижня говорила з нею по телефону і вправлялася в акторській майстерності. Вдавала щасливу, чемну дитину, яка безмежно сумує за ненею. Насправді ж Неждана не хотіла бачити маму — боялася.

Дівчина саме проходила повз пологовий будинок. Завтра вона планувала завітати туди, щоби розпрощатись з жахливими докорами сумління і з бридкою нудотою, яка вже встигла добряче їй допекти. Нестор не хотів іти туди разом із Нежданою. Може, лікар уже знав його, і коханому було просто соромно?

Неждана розмірковувала про те, що вона зробила зі своїм життям. Пішла з дому, втратила цноту... Спершу вона думала, що то буде її найбільшим гріхом. Але тепер знала, що найгірше, що вона скоїть — вб'є маленьку істотку, яка зараз причаїлася під її серцем.

Це буде завтра.

— Боже, якщо Ти є, пробач мені мій гріх, — прошепотіла Неждана.

Задумавшись, вона схилила голову, і так ішла. Під ногами плив сірий асфальт. Але раптом перед очима дівчини з'явився надпис — білою фарбою прямо по асфальті. Якийсь ошаленілий від щастя татусь розписав тротуар під вікнами пологового будинку: «Світлячок, спасибі за синочка!»

— Якби в мене в житті все теж було так гарно... — подумала дівчина, — але воно чомусь більше схоже на дуже страшну казку... Та де там, на якийсь фільм жахів...

11

Аборт вона тоді таки зробила.

Нічого жахливішого Неждана не переживала ніколи в житті.

Вона сиділа під дверима гінекологічного кабінету, з-за яких час від часу долинали глухі жіночі стогони й незадоволений, різкий чоловічий голос. Неждана була третьою в черзі. Кожна з дівчат опустила голову й мовчала. Неждані було самотньо й страшно. Вона боялася болю, боялася того, що її чекало за тими дверима. Оглянула коридор. Він майорів фотографіями малюків і лозунгами типу: «Не вбивай мене, мамо». Там був трактат, який називався «Щоденник ненародженої дитини», але Неждана вирішила його не читати.

— Там нічого немає. Нічого там немає. Це просто маленька операція, і все, — дівчина подумки скандувала слова Нестора, якими він «настановляв» її, коли вона збиралася сюди.

Але переконати себе не могла. Дівчина знала, що там є дитина, її дитина, яка мусить вмерти — щоби її мама могла жити. А що ще вона могла зробити? Народити безбатченка, поставити хрест на власній долі? Ні, краще вже зразу під лід. Як Шевченкові покритки.

Неждана ненавиділа себе, вона себе боялася. До чого вона скотилася? Як могла так поламати життя?

— Ну все, — заспокоювала себе дівчина, — від завтра почну нове життя. Тільки би пережити цей аборт, а там все буде добре. Я знову буду ходити в школу, я буду вчитися, я повернуся додому, я покину Нестора... — тут вона запнула.

Неждана добре знала, що не зможе піти на це. А, живучи з ним, зробити все решта було майже нереально.

Неждані пригадалася їхня перша зустріч, перший поцілунок. Як він пішов із нею проваджати її маму. А потім не залишив дівчину саму. Він був із нею, був поруч, він був сильним і спокійним. Він заварив її улюблене какао з молоком, він постелив їй ліжко, він ліг поруч, щоб зігріти її й заспокоїти. І він її цілував. Так, як не вмів цілувати ніхто.

Спершу Неждані було страшно, вона не хотіла того, що він коїв із нею. І Нестор не наполягав — просто встав і почав збиратися. А вона не могла його відпустити. Не могла залишитися сама. І він залишився з нею.

А потім було боляче. Дуже, дуже боляче. Вона плакала й просила Нестора зупинитися. Але він не зупинявся. Він не чув її...

— Дівчино, заходьте, — лікарка із сусіднього кабінету закликала Неждану до себе. — Лікар може прийняти ще тільки двох чоловік, а ви підете до мене.

Неждана зраділа, що вона піде до жінки. Мужчина, чий голос вона чула з-за дверей, видавався їй невблаганно жорстоким. А на цю жінку вона дивилася зляканим, але довірливим поглядом. Їй на очі навернулися сльози:

— Скажіть, це не боляче?

Лікарка криво посміхнулася.

— Залазь на крісло. Ти купила набір? Так, добре. Роздягайся, швидше. В мене немає часу на твої тряски. Перестань дьоргатися, рухайся.

Неждана спробувала відступити. Їй хотілося втекти, і більше не повертатися.

— Шо, передумала? — єхидно посміхнулася лікарка. — Ну дивися, завтра все одно прийдеш. Так шо краще не морочити мені голову й не мучитися самій.

І Неждана скорилася. Вона мовчки виконувала все, що казала їй лікарка. Але коли та робила їй укол, дівчина голосно скрикнула й стрепенулася.

Лікарка дала їй дзвінкого ляпаса по щоці й крикнула прямо в обличчя:

— Думати треба було, коли ноги перед мужиком розставляла, і тоді кричати. А зараз ти мені нервів не тріпай, ясно?!

Від лікарки несло перегаром. Вочевидь, вона пропустила чарочку, або й не одну, перед операцією. Неждані стало страшно й вона розплакалася. Але лікарка боляче стиснула її й прошипіла:

— Злазь, курво, поки я тебе тут не перепотрошила. Ти тут шо, прийшла мені нерви тріпати? Хочеш, виношуй, і будеш родити! Тільки знай, там буде так боліти, як тобі навіть не снилося! Будеш тоді кричати, ясно?!

І Неждана посмирнішала.

— Вибачте, я більше не буду, — видавила Неждана, і та остання злякана фраза ледь чутно пронеслася по тісній палаті. Дівчина завмерла. Вона корчилася від страшного болю, незважаючи на знеболювальний засіб – той нічого не міг зробити з муками сумління, шо переливалися тілом конвульсіями. Неждана відчувала дотик холодних-холодних, чужих предметів у себе

всередині. Вона скусила губи до крові. Але навіть не писнула. Відступати не було куди.

***

Сльози стікали по щоках молодої жінки. Руки похололи й міцно трималися за спинку крісла. Кісточки на них були білі-білі.

Нежданин тихий плач розбурхався в ридання. Вона сповзла з ліжка на підлогу, стала навколішки й обхопила голову руками. Низом її округлого живота прокотилося тихе відлуння болю. Неждана ніжно погладила його.

— Якби моя матуся була тоді поруч... Якби хтось зупинив мене тоді... Чого так сталося? Чого, чого, чого?! Господи, чого?! — Неждана намагалася заспокоїтися заради донечки, але не могла себе стримати. Вона була готова дерти волосся на голові кожного разу, коли спогади про той день, про її ненароджену, вбиту нею дитинку, закрадалися в серце.

Вона зібрала залишки волі в кулак, напружилася і встала. Вайлуvато, як зазвичай ходять вагітні, ледь похитуючись, пішла на кухню — заварити м'ятного чаю.

Ця вагітність докорінно змінила дівчину. Тепер вона намагалася контролювати власні емоції, притлумлювати пориви, хвилювання, навіть надмірну радість, щоби її малеча почувалася комфортно. Вона намагалася аналізувати своє життя з точки зору майбутнього малюка. Нежданине ненароджене щастя стало її найкращим вчителем. Воно виховувало в ній педагога, психолога, лікаря. Воно виховувало в ній маму.

І мама в ній запевняла, що ніколи й нізащо не покине свого малятка. Вона буде поруч із ним, коли воно робитиме свій перший крок, і коли вирішуватиме, як розпорядитися власною долею. Мама буде з ним, коли вона буде йому потрібною.

І в Нежданиному серці знову затеплілася радість. Молода жінка вірила, що її донечці житиметься краще, ніж жилося їй самій.

12

Хлопці в сусідній кімнаті спілкувалися незрозумілими короткими звуками. Це безтурботно-дебілкувате покихкування недвозначно свідчило про кайф. Неждана добре знала, що вони вже обкурилися, а, може, й «ширнулися». Уже кілька місяців вона спостерігала наслідки вовтуження і длубання на кухні, розширених зіниць, «скляного» погляду, тремтячих рук, тому з точністю до деталей могла передбачити, що буде з ними далі. Дівчина й сама якось хотіла спробувати «дурі», але Нестор не давав, а де дістати самій — вона не знала.

Неждани так кортіло вийти надвір погуляти, але вона була ще дуже слабка. Часто паморочилося в голові, темніло в очах. Та й холодно було надворі... Вчора, коли дівчина продавала свої картинки, її почало морозити. Сьогодні вона вже ходила з червоними очима, розпухлим носом і болючим клубком у гортані. Але перспектива в наступні кілька годин сидіти в крихітній кімнаті, відрізаний від решти квартири прохідною — у якій і тусувалися хлопці — самій, слухати дикий регіт Несторових друзяк і боятися, що він у будь-який момент може накинутися на неї, подобалася їй ще менше, ніж промерзнути до кісток і померти від менінгіту з пневмонією.

Неждана вимкнула настільну лампу, яку мамі подарував колись дядько Роман, коли та лише поступила до університету. Неждана перевезла її сюди, на знімну Несторову квартиру, як талісман і запоруку натхнення. Тихенько, намагаючись не шарудіти, склала й поховала всі свої ескізи, картинки, інструменти — щоби Нестор не взявся бешкетувати, коли побачить цю некрасиву гору незакінченої роботи, й не попсував усе. Вона тихенько відкрила шафу й витягла теплу

в'язану кофту – подарунок бабусі. Дівчина рухалася якомога тихіше.

Хоч би Нестор не надумав її зупинити.

Серце несамовито калатало в грудях.

Як же тепер вийти зі своєї «схованки»? Неждана крадькома пройшла до дверей і зазирнула одним оком до сусідньої кімнати. Хлопці сиділи обличчям до вікна. Якщо їй вдасться прокрастися беззвучно, ніхто її і не помітить.

Неждана втиснулася спиною в стіну.

Один крок забирав усі сили. Неждана стримувала дихання, щоби не застогнати. В очах мерехтіли зайчики. Кожен рух давався їй через важкі зусилля – страх закував рештки енергії. Тому вона ступала й відсапувалася, і тремтіла, і знову ступала.

Один необережний крок.

Щось глухо впало з тумбочки на підлогу.

Нежданине серце опинилося в животі.

Нестор насторожено повернув голову й витріщився на неї.

Але його бездумний, байдужий погляд мовчав. Хлопці голосніше закихкотіли. Він знову обернувся до них.

Дівчина, мліючи, ступила кілька останніх кроків. Нарешті зайшла у ванну. Закрила тихенько за собою двері. Нарешті вона могла спокійно віддихатися. Дівчина воліла приховати під товстим шаром косметики свій розбитий вигляд.

Відображення в дзеркалі їй більше не усміхалося, як колись. Дівчина провела рукою по чолі. Він ряснів дрібними горбиками. Шкіра на щічках теж уже не була гладкою, як раніше, красивого рівномірного смагляво-золотистого відтінку. На блідих, ніби вицвівших, щічках були червоні плямки від видушених прищиків. Очі запали, під ними були темні круги. Неждана виглядала змарнілою, старшою своїх років. Це враження ставила під сумнів лише її по-підлітковому тендітна фігурка, довга, худа, ніжна шийка і маленькі, майже дитячі, ручки.

Плечі були зсутулені, голова нависала над тулубом некрасивим гаком. Як давно вже Неждана не стояла гордо, прямо, ніби пишаючись своєю граційною поставою? Коли востаннє дівчина мала цвітучий рум'янець на засмаглих щоках? Як довго ці очі вже дивляться таким по-старечому сумним, безнадійним поглядом? І скільки це все ще триватиме?

Неждана заплакала. Їй було боляче дивитися на себе в дзеркало.

У кімнаті хлопців почувся шум. Нестор щось комусь кричав, його друзі гиготіли. Неждана почула, як він рвучко піднявся і вийшов із кімнати. Вона на слух вгадувала його кроки.

Тільки це була не любов. Це був страх.

Несторова розмова була пересипана грубими матами й прокльонами.

— Неждана, дзвонив твій Владік, казав, що тебе зі школи виключать, якщо ти не з'явишся завтра на уроки, чуєш? Ти що хочеш, щоб мене через тебе в тюрюгу заперли, за розвращеніє несовершеннолетніх? — Він засміявся своїм тупим,

беззмістовним, наркоманським сміхом, і «пацани» його підтримали. Вони говорили слова, від яких у Неждани стискалося серце. Вона ненавиділа цього хлопця. І дуже його боялася.

- Де ти, ти що, сквозь землю провалилася? Я з тобою базарю, атвечай мені, мала! Чуєш?

Він був несамопитим. Кричав і вигукував усілякі погрози, тоді почав лупцювати кулаками двері в ванну. Неждана заціпеніла. Поволі забилася в куточок між ванною та старою пральною машинкою. Наверх накинула велике Несторове банне полотенце в дитячому наївному пориві заховатися, щоби її не знайшли. Із кожним ударом вона тремтіла все більше, а серце погрожувало вирватися через в'язаний светрик назовні й втекти світ за очі.

Здається, минула вічність. Довга, страшна, безкінечна вічність.

А потім все затихло. Голоси зникли, гуркіт припинився. Заскрипіли вхідні двері, й із важким тупотом хлопці вивалилися з квартири.

Неждана так і залишалася сидіти у схованці, поки хтось ніжно не постукав у двері.

— Нежданко, відкрий мені, — це був В.О. — Будь ласка, не бійся. Нестора хлопці вивели, тобі треба зараз зібратись і тікати додому. Я поможу. Не бійся, чуєш? — Він говорив тихо й ласкаво своїм гарним голосом. Неждана посміливішала, відчинила йому двері.

Владік дивився на неї таким добрим, співчутливим поглядом! Він подав їй руку, допоміг встати. А потім пригорнув її тремтяче тіло до себе. На кісточках пальців його правої руки

Неждана помітила ледь присохлі потічки крові. Мабуть, погано витер. А перед тим розгаратав комусь носа. Неждана здогадувалася, кому.

Владік допоміг дівчині зібрати й спакувати речі, провів її додому й також залишився. Як і Нестор колись. Він заварив їй чаю, накапав туди валер'янки й сидів, дивився на її схудле, злякане личко. Вона ще ж була зовсім дитиною... Як могло життя так нещадно її побити?

— Як ти знав, де я? — Неждана дивилася на нього вдячним поглядом і все ще не вірила, що це правда: вона сидить у своїй квартирі, п'є смачний теплий чай і відчуває себе в повній безпеці поруч із цим чоловіком. Якби не нежить і не головний біль, вона могла би навіть почуватися щасливою.

Владік усміхнувся.

— Я давно тебе розшукував. Вже місяць, як ти не ходиш до школи. Я приходив сюди, але сусіди не знають, де ти. Нестор сказав мені, що ви більше не зустрічаєтесь...

Обличчя в Неждани раптово зблідло. Як він міг? Як Нестор міг таке сказати? Владік побачив страх і біль в очах дівчинки й узяв її за руку.

— Сонце, я знаю, що ти його любиш. Я знаю, що винен у тому, що не зберіг тебе від нього. Хоча з самого початку знав, чим це закінчиться. — Він пригорнув дівчину до себе, а вона й не думала опиратися. — Вибач, що говорю тобі це. Знаю, тобі боляче. Але я мав то зробити ще набагато раніше. Нестор — покидьок, і він не вартий тебе. Ну, ну, не плач, не треба... Хоча... Ти хочеш плакати? Сонце, роби все, що ти хочеш... Тільки не бійся. Все вже добре, чуєш? Я не залишу тебе...

— Як ти знайшов мене, звідки ти тоді знав, що я в нього?

— Вчора я бачив тебе на Музейній. Не підійшов, бо не хотів, щоби тобі було переді мною соромно. Ну то я чекав, доки ти підеш додому, й пішов за тобою. Ти, звичайно, пішла до Нестора. Я подзвонив йому сьогодні, бо знав, що вони будуть збиратися з хлопцями й «відриватися». І подзвонив саме тоді, коли знав, що Нестор вже буде «накачаний» тою бриднею і розкаже мені всю правду. Я був неподалік, тому прийшов якраз вчасно. — Він трохи помовчав, відсторонив Неждану від себе й подивився їй в очі, — Він страшна людина, особливо, коли наколеться, Нежданка. Він міг вбити тебе. Будь ласка, ніколи більше не повертайся до нього. Він наркоман, розумієш? Ти ніколи не знаєш, чого від нього чекати. Будь ласка, пообіцяй мені, що ніколи більше не будеш із ним зустрічатися!

Неждана лише втомлено кивнула. Що ще вона могла зробити?

13

Чоловіки, яких любиш, надовго не затримуються в твоєму житті. Неждана згадала той свій ще дитячий висновок і вкотре переконалася в його правдивості.

Нестор зник із її життя. Вона сама його викреслила, а він навіть не спробував повернутися. Неждана сумувала за ним, ненавиділа за все, що сталося, й за те, що вона була йому непотрібна.

І себе вона теж ненавиділа.

Лютою ненавистю, якою зазвичай ненавидять ворогів. Вона ненавиділа своє відображення в дзеркалі, ненавиділа свої спогади, ненавиділа пустоту в серці й постійне почуття провини.

Владік був поруч із нею, він був найчуйнішою, найдобрішою, найкращою людиною в її житті. Він дзвонив їй мало не щовечора, завжди підбадьорював, час від часу забігав у гості. Усіма можливими способами хлопець показував їй, як сильно він турбується і... любить.

А Неждана — як би їй не хотілося зараз тої любові - у неї не вірила. Бо любові не могло бути. Те, що люди розуміли під цим словом, завжди розбивало серця. Воно руйнувало життя, трощило найсвітліші мрії, пригнічувало амбіції. Воно завжди вбивало в людині її особисту сутність. А потім зникало само.

І залишалися тільки спустошення, біль і гіркота.

І це спустошення, цей хаос роздертої і наспіх залатаної жіночої душі Неждана малювала кожного вечора. Вона вкладала в

малюнки стільки пристрасті, стільки жаги, стільки нескореного бажання щастя, якого не існувало, що навіть сама стала помічати, якими майстерними вони виходили.

І вона знову почала мріяти. Але не про кохання, якого в природі, як виявилось, не існувало. Вона знову мріяла про виставки, про Париж, Лондон, Токіо, Нью-Йорк. Вона мріяла про те, як стане художницею. Справжньою художницею. І ще про те, як намалює свій шедевр. Той, який жив у її серці ще з того часу, як воно тільки сформувалося в маминій утробі...

Неждана знову ходила в школу, жила в себе вдома, спілкувалася з близькими їй людьми. На її обличчі знову заграла усмішка, очі заблищали іскристими вогниками. Їх усі вважали за відображення щастя. Навіть В. О., який навчився розуміти Неждану значно краще, ніж інші.

І вона була щасливою! У ті години, які вона проводила перед мольбертом із пензлем в руках, вона не відчувала ні голоду, ні втоми, ні холоду, ні навіть плину часу. Вона просто малювала, і все.

А потім різала намальовані полотна на дрібні клапти — бо вони були не такими, якими вона їх задумала. Бо в них була якась пустота, недовершеність, негармонійність. Ці малюнки були або занадто поверхневі, або занадто розмиті, чи занадто чіткі, чи просто кольори були не такими, якими мав бути намальований її шедевр.

Одного вечора, коли Неждана сиділа перед мольбертом і рвучкими жестами виписувала щось на полотні, у двері подзвонили.

Дівчина ненавиділа, коли її відривали від роботи. Крім того, вона зовсім не чекала гостей. З несподіванки Неждана

хлюпнула водою, у якій полоскала пензлі, на полотно. Фарба потекла по ньому дрібними потічками. Хто би не дзвонив зараз у двері, Неждана уже ненавиділа його.

***

— ...Тату?!!! Шо ти тут робиш? — голос Неждани звучав глухо.

— Впустиш? — чоловік, який колись розбив вщент її щасливе дитинство, тепер благально й дещо винувато дивився на неї. Неждані хотілося плюнути йому в обличчя, гримнути дверима перед носом, врешті-решт, послати його подалі. Але вона заціпеніла, внутрішньо скрутилася, як їжачок при небезпеці. І відчинила ширше двері, відступивши в притлумлене світло вузького коридору...

Він сидів — сумний, розчавлений, і просив у неї пробачення. На столі стояла величезна коробка дорожчих цукерок, в кутку — пакет із продуктами. У кімнаті на Нежданиному ліжку лежала широка красиво запакована коробка. Викуп... Плата за гріхи...

Але Нежданине серце не видавало індульгенцій.

Цей чоловік не лише вкрав її дитинство. Він не лише позбавив її маму повноцінного життя. Він заслав її неньку на заробітки... Зробив її служницею, рабинею... Через нього Неждана зробила аборт... Бо якби мама була вдома, з нею, де їй і належало бути, то Неждану ніколи не спіткало би таке лихо...

І Неждана його ненавиділа. Їй гидко було дивитися на його п'яну, розчервонілу пику, його затуманений погляд. Їй до болю неприємно було слухати його голос. Такий рідний...

Такий знайомий... Той, що колись співав їй колискові й розповідав казки...

Середина кипіла. Зараз, за якусь мить, вулкан мав вибухнути. Вона розкаже цьому покидьку, хто він і де його місце. Вона плюне йому межі очі або ж уперіщить по обличчі. Таким гарним, звучним, смачним ляпасом. Вона виставить його за двері. Вона...

Хтось знову подзвонив.

14

— Привіт, я знаю, ти не чекала, але я не знаю чого... Я просто вирішив прийти... Подивитися, чи все в тебе гаразд... Як ти?
— Владік говорив швидко, ніби до того зазубрив напам'ять своє пояснення, а тепер боявся його забути.

- Заходь... - Неждани більше всього зараз хотілося якогось такого емоційного прихистку. Міцного чоловічого плеча, за яким би вона заховалася, і сильної чоловічої руки, яка покарала би всіх Нежданиних кривдників. Дівчина вперше взяла Владіка за руку й подивилася на нього благальним поглядом.

- Тато приїхав... - і її слабенький голосок погас десь у грудях, придушений тремтінням, що пробігло тілом, ніби електричний струм.

Владік не розгубився. Він давно знав Нежданину історію, розумів, чого вона так намагалася догодити Нестору, чого вона так сильно шукала чоловічої уваги. Вона завжди потребувала тата. Мужчини, якого вона могла би любити й у якому була би впевненою. Який любив би її безумовною любов'ю, дбав про неї, захищав її, пишався нею, хвалив і вважав її найкращою. А тепер цей тато вривався в її життя, розворушуючи рани, що встигли покритися тоненькою кірочкою, але ще не зажили.

- Добрий день, я Нежданин викладач, маю доручення від класного керівника наглядати за нею, поки мати дівчинки за кордоном, - чемно, хоча й дуже стримано відрекомендувався Владислав Олександрович. — Я так розумію, ви — батько Неждани.

Андрій зніжковів, відкашлявся і привстав, щоби подати руку доччиному вчителю. Але Владік діяв швидко, не даючи йому можливості оговтатися. Він одразу помітив, що чоловік не тверезий, і перейшов у наступ.

- Наскільки я знаю, ви вже багато років не провідували доньку, крім того, намагалися відсудити в неї частину квартири, яку колись залишили їм із мамою.

Чоловік спробував щось відповісти, але Владік випередив його.

- І тепер ви смієте з'являтися тут без дозволу Оксани Андріївни, своєї колишньої дружини, не попередивши дочку, її сусідку, якій ваша колишня дружина доручила наглядати за Нежданою, чи будь-кого іншого, хто відповідає за безпеку дівчинки, та ще й напідпитку?! Я попрошу вас вийти й більше не приходити сюди без дозволу. Або ж доведеться викликати міліцію.

Батько знову хотів щось заперечити, але Владік уже прочинив двері й узяв його за лікоть. Хлопець був високим і мав міцну поставу. У його руці відчувалася сила. І батько, не опираючись, не оглядаючись на доньку й не кажучи ні слова, вийшов.

***

...Неждана відійшла від вікна й примусила себе перестати думати про той день. Але почуття, що душили її тоді, клекотали в душі, й зараз, через стільки років, підняли з дна серця багато намули. Вона пам'ятала, що того вечора, як Владік вигнав тата, вона дуже сумувала за ним, забувши весь свій страх, ненависть і огиду. Тоді дівчина просиділа до ночі,

притуливши чоло до вікна й мріючи про те, як батько кружляє її в своїх обіймах...

15

За вікном лунали гучні постріли. Такі натхненні, запальні, сміливі. Кожен із них вітали не менш гучними радісними вигуками. Неждана знала, що за п'ятсот метрів від її дому влаштовують щорічне піротехнічне шоу, але не збиралася виходити на вулицю, щоби поспостерігати за ним.

Колись, будучи малою, вона обожнювала феєрверки, хлопавки, бенгальські вогні... Вона взагалі любила полум'я і шум. Але тепер все було якось по-іншому. Дівчина ніби переситилася вогнем – тим, що спалював її зсередини, мучив безсонням, а в короткі хвилини нічного забуття переслідував у маревах.

То був привид, який поселився поряд із нею – привид ілюзорності життя. Інколи дівчині видавалося, що все навколо – несправжнє. Вона губилася у великій павутині існування, плуталася в її безладі, намагалася випірнути з неї - та лише глибше туди занурювалися. Навколо була лише пустка.

А потім померла бабця.

Бабця була єдиною людиною, якою Неждана захоплювалася і яку вона зовсім не розуміла. Можливо, так воно склалося тому, що дівчина дуже рідко бачила мамину маму – вона жила за тридцять земель від їхнього містечка.

Незважаючи на свій вік, бабуся постійно чимось займалася. Колись вона була швачкою, але літа, зір і мода зробили свою недобру справу – тепер всім було начхати на її шиття. Хіба дві-три сусідки – бабусині однолітки, та ще дідусева сестра своїми скромними замовленнями інколи нагадували старенькій, що колись її талантом захоплювалося все місто.

Але бабця ніколи тим не переймалася. Весь час бігала, брала участь у всіх громадських акціях, де потребували волонтерів, півпенсії роздавала для бідних та хворих, мало не щовечора співала в пенсіонерському хорі та щонеділі – дуже справно – ходила до церкви, ставити по два десятки свічечок за дуже дорогих їй людей.

Вона любила стояти й дивитися, як віск розмореними краплями сповзає по тендітній свічечці – її це заворожувало. Коли Неждана приїжджала до бабусі на літо, то часто ходила з нею до церкви. І чомусь завжди асоціювала собі ті жовтенькі крихітні свічечки зі своєю бабунею – такою ж делікатною, такою ж ранимою, такою ж світлою і доброю. І такою ж сакралью-таємничою.

А тепер бабусі не стало. Вона зотліла, наче жовта церковна свічка, згоріла, як іскра, що летить догори і губиться десь у просторі, стає нічим, зникає, розтворюється у абсурдності життя.

Мама навіть не змогла приїхати зі своєї «панщини», щоби провести бабусю в останню дорогу. Чомусь Неждані здавалося, що то було навіть на краще – адже бабусі однаково би це не допомогло, були би лише зайві сльози й дужчий жаль...

Але її особисто смерть бабусі докорінно спустошила. Неждана перестала хоч якось боротися, хоча би чогось сподіватися. Вона вигадувала свою філософію, свою віру в те, що життя – це примара, це якась сукупність відчуттів, інколи приємних, а інколи болючих. Це те, що ти бачиш, як ти це бачиш, і що ти хочеш – а чи не хочеш – бачити. Вона більше ні за що не розкаювалася, ні про що не шкодувала, ні про що не мріяла. Просто ховалася в шкарлупу своїх вигадок, своїх

потрактувань. Розівчившись творити, вона все ж моделювала свій власний замкнутий світ, особистий Всесвіт, куди іншим вхід був суворо забороненим.

Кожен день вона залишалася наодинці з собою, зі своїми спогадами, зі своїм протистоянням. Владік провідував її щовечора і з усіх сил намагався допомогти. Це втомлювало. І набридало. Дівчина спочатку замкнулася, а потім почала уникати безглуздо закоханого й надокучливо турботливого вчителя.

Життя видавалося таким складним і абсурдним. Нічого навколо не мало сенсу. А якщо й не так – якщо й було десь вирішення конфлікту буття (ах, пафос-пафос, і він уже безкінечно набрид), якщо десь і був зміст, якщо десь збувалися мрії, якщо комусь і давалися шанси, якщо навіть щастя все ж існувало – то Неждані до того не було ніякого діла. Вона ще замолоду склала свою долю сама. А антидолі не існувало. Вона мала тепер пожинати все, що посіяла – розруху, біль, деградацію і постійне відчуття непоправної втрати.

І тоді вона вирішила просто піти.

16

Неждані було страшно — і хоча їй не був знайомий властивий більшості людей страх перед невідомим, смерті вона все ж боялася. І тим більше про неї мріяла. Смертю вона хотіла покарати себе. І через неї ж хотіла вивільнитися із жаху, у якому жила.

Ніхто ніколи не розповідав Неждані, що чекає її на другому березі Лети. Зате багато-хто говорив їй про способи туди добутися. І одного разу вона видряпалася на підвіконня зі своїм щоденником і спробувала намалювала їх усіх, а потім вибрати найбільш “гуманний”.

Дівчина швидко накидала контури графічним олівцем, промалювала чіткі лінії антуражу для своїх крихітних «гільйотинок» - стелю і вікно без штор і тюлі - фон для намиленої мотузки; ванну з великими бульбашками – для леза; стіну з графіті – для пістолета; широку автомагістраль, вокзал із перетином залізничних шляхів у формі знаку вічності – для машини та потягу... Самі предмети, які мали би доправити її на той світ, вона чітко не промальовувала – боялася.

У якийсь момент Неждані подумалося, що було би добре виглядати красивою на своєму похороні.

Тому вона викреслила мотузку... Викреслила пістолет, потяг, машину. Викреслила міст із річкою — дівчина завжди боялася холоду й висоти. Крім того, там могли опинитися небажані свідки. Неждана викреслила таблетки — так її ще могли врятувати. Якщо раптом Владік “відчує” щось і примчить перевірити, “чи з нею все гаразд”. Він уже, бувало, влаштовував їй такі набіги, і це Неждану дико дратувало: такий собі Чіп-ен-Дейл, Матінка Тереза та Юнатан-Лев’яче-

Серце в одній особі... Він завжди міг перешкодити її планам зі своїми «найкращими намірами».

Тому єдиним прийнятним способом було лезо... Казали, якщо відкрити вену в гарячій ванні, то боляче не буде зовсім. Неждана згадала про ванну й поморщилася. Нестор, Владік... Обкурена компанія... Може, спочатку самій спробувати “дурі”, а тоді вже прощатися з цим життям... У ньому ж, мабуть, є стільки всього цікавого, незвіданого, захоплюючого, чого Неждана ніколи не пробувала... Але... Після всього того, що вона пережила, не можна було сподіватися на щось хороше.

Ось тільки маму шкода... Ну й Владіка — трошки. Він, швидше за все, буде сумувати...

***

Неждана поморщилася, згадуючи про ті свої дурні витівки. І чому ледь не кожен підліток переходить через ці нестерпні суїцидальні настрої? Хтось переростає їх, у когось вони переходять у затяжну депресію, довічно кислий вираз обличчя і туман згаслих очей, а хтось і не доживає до того, щоби подивитися на всі ці думки якимось збоку, з висоти постпідліткового віку... Причому, кожного року число останніх зростає.

Неждана обгорнула руками свій округлий животик.

- Якщо наша донечка буде проходити цей важкий для неї період, я буду поруч із нею. І буду знати, що сказати їй. Я ніколи не приховуватиму від неї свого минулого. Нехай знає. І вчиться на моїх помилках... Нехай доня буде щасливішою за мене...

Неждана спробувала зручніше вмотитися в кріслі. Папка з ескізами вислизнула з рук і впала на землю. Один зім'ятий листок ковзнув далі за інших. Неждана нахилилася й підняла його.

Новий рій спогадів заповнив уяву...

***

Ще місяць – і буде випускний бал. Екзаменів дівчина не боялася, бо, хоч і не претендувала на медаль, зовсім слабенькою у навчанні не почувалася. Але думка про те, що доведеться разом зі своїми однокласниками провести «бурхливу ніч», яка для всіх стане щасливим, радісним спогадом, що викликатиме ностальгію, а для неї може перетворитися на суцільний кошмар, нависла над нею грозовою хмарою.

У дівчини ніколи не було тісних стосунків із класом. Вона ніби існувала в якомусь відгородженому від них просторі – сама по собі, окремо від усіх. Не те, щоби були з кимсь якісь конфлікти, непорозуміння чи сварки. Не те, щоби її хтось ображав. Просто вони були там, а вона – тут, а між ними була невловима прірва. Ніхто і не намагався її переступити. Усім так було добре.

Проте, після гучного скандалу на всю школу, що чемна, хороша, спокійна дівчина (завучка й класний керівник навіть у один голос стали стверджувати, що колись ця «хороша дитина» була «сумлінною, виконавчою ученицею» - звідки взялася у них ця версія, Неждана не могла зрозуміти, адже насправді такою її ніколи ніхто не вважав. Можна було би лише припустити, що як про покійника говорять лише хороші (інколи навіть вигадані) речі, так і про її безповоротне минуле

можна було доплітати які завгодно факти, лишень аби додати ситуації драматизму) – так ось, що чемна, хороша, спокійна учениця раптом, після виїзду мами за кордон (ага, яблунька від яблуньки недалеко падає, - що ж може робити в тій Італії така красива розлучена жіночка, як не...? Та й звідки тоді мораль у дитини може взятися? От і росте мале байстря розпущеною к...) стала жити в одній квартирі з сумнівним хлопцем, який уже давно закінчив школу, причому не їхню, рідну, а якусь незрозумілу школу-інтернат із сусіднього районного центру. Чемна дитина раптом «забила» на навчання, її бачили, коли та торгувала якимось дешевим непотребом на Музейній, а ще знають, що вона нібито була навіть у гінекологічній клініці – чи не аборт вона там робила?

Плітки розносилися, як метастази, у нових і нових варіаціях. Однокласники її не висміювали, не ображали, але напруга по дві сторони прірви явно зросла: дівчатка заздрили, що то саме Неждану сподобав собі такий гарний і модний юнак, а хлопці злилися, що то не перед ними вона так радо й так регулярно, що навіть не ночує у власній квартирі, розставляє ноги. У розпал пубертатного періоду учні дев'ятого-«Бе» класу ні про що інше не думали. Нікого не цікавила мораль чи пропущені уроки. А от приховане статеве життя їхньої однолітки труїло їм спокій. І викликало непереборну заздрість.

Правда, коли Неждана повернулася до школи, стала регулярно відвідувати уроки, пішла від Нестора, пересуди трішки стихли. Але дівчата запідозрили, що вона вже встигла спокусити ще і їхнього молодого історика, і заздрощі, перемішані з ображеною гідністю, примножилися. Рівноцінно зросла й нашорошеність, сталава, мовчазна напруга.

Неждана того й не помічала особливо – у неї було й так багато власного болю, своїх, колючих і неприємних, спогадів. У неї

були її картини, навчання, якому тепер доводилося вділяти значно більше часу. У неї був Владік. І папуга, якого він їй подарував на день народження.

Вона й не хотіла набиватися нікому в подруги. Просто інколи, коли при її появі в класній кімнаті розмови стихали, коли її проводжали скептичними позирками, коли тихенько хіхікали в неї за спиною, - ставало боляче. Дуже, дуже боляче.

Тоді вона просто йшла від них, намагалася абстрагуватися, відключитися, зайнятися малюванням. На дискотеки й інші їхні тусовки Неждана не ходила.

Промайнули дев'ятий, десятий і пів одинадцятого класи. І ось тепер вони закінчували школу. Люди, з якими вона провела понад десять років свого життя, були їй чужими й нецікавими. Серед них вона була білою вороною. І не мала ніякого бажання проводити з ними жодного свята.

Тим більше, випускний бал...

Уроки мали початися за якихось півгодини, а Неждана все ще стояла вдома на кухні й зі сльозами на очах пакувала бутерброд. Учора в їдальні за її спиною дівчата пліткували про неї з Владіком, і то так голосно, що Неждана чула кожне їхнє слово. Мабуть, навмисне для її вух вони вигострювали свої хльосткі репліки, приправляючи їх кисло-солодким соусом вигаданих деталей, натягували тятиву діткливих, уїдливих голосочків, і запускали в її беззахисну спину потруєні бридкою слиною бабських ревнощів стріли. Не буває ефективнішого способу зіпсувати апетит.

Тому вона вирішила більше не їсти разом із ними. Владік теж давно вже не обідав у їдальні – правда, про причину він ніколи їй не казав. Тепер дівчина все зрозуміла сама – але й розповідати йому про своє рішення не збиралася. У нього й так були найжачені, сторожкі стосунки з її класом. Нежданині однокласники демонстрували Владиславу Олександровичу відверту неповагу. Дівчата вели себе особливо виключно. Владислав Олександрович намагався хоч якось налагодити дисципліну, не реагував на жодні провокації. Намагався не реагувати. Він, мабуть, також мріяв чимшвидше відівчити й випустити цих монстриків. Звісно, він нікого не буде «валити» на екзамені. Мстивість не була йому притаманна. Але й Неждані просто так високої оцінки не поставить. Мусить бути прискіпливим – заради пильного, невсипущого ока місцевої публіки. І Неждані треба визубрити напам'ять якомога більше параграфів із історії – щоби зняти з себе й Владіка це дебілкувате клеймо, яким заплямували їхню репутацію отруйні дівчачі язика.

Крім того, вчора Владік чомусь був на диво сухим із нею. Напевно, йому теж уже набридли її безкінечні соплі й підліткові депресії. А може, він ображається на той поголос, що осяячим хвостиком приріс до його колись бездоганної репутації? Може, він думає, що це вона похваляється його прихильністю до неї перед подружками? Але ж і подруг-то в неї немає... А якби й були, то хіба би вона розповідала їм про таке?

І чого він вчора не подзвонив? І чого пройшов повз неї у шкільному коридорі, нібито вона зовсім йому чужа? Він навіть не усміхнувся їй, навіть поглядом не виказав отого рідного «привіт, Нежданко». Чого? Чого? Чого?

Неждана присіла на стілець. Життя здавалося жорстоким-жорстоким-жорстоким. Безглуздим-безглуздим-безглуздим. Таким непотрібним.

А що, коли я сьогодні не піду на уроки? Чи хтось помітить? Чи хтось подумає, де я і що зі мною? Чи всі вирішать, що я знову повернулася до Нестора? Або загуляла з якимось іншим паршивцем? Чи Владік завдасть собі клопоту й подзвонить? Чи в нього появилася якась інша, розумніша й симпатичніша учениця?

І взагалі, кому я потрібна? Нестору? Йому давно наплювати на мене... Владіку? Я для нього – лише дрібна життєва пригода, педагогічний досвід, так би мовити... Татові? Йому потрібна хіба котрась із моїх нирок чи ще якийсь там орган – хіба йому ще щось, крім грошей, цікаве?

Мама... Мамі я потрібна, звичайно. Але їй краще не мати ніякої дочки, ніж мати таку... Краще нам ніколи не бачитися знову... Я не зможу подивитися їй у вічі, а вона не зможе пробачити мені все, що я зробила, поки її не було...

Мені взагалі краще ні з ким більше не бачитися. Мені краще взагалі більше не жити...

Жалість до себе зціпила горло сталевим обручем – зараз задушить. Неждана обхопила голову руками, ніби захищаючись від невидимих ударів. Сльози палили око зсередини, але не скочувалися долі – щось їх не випускало.

Неждана увімкнула газову колонку й відкрила кран – за якихось декілька митей у ванній вона втопить увесь свій біль і спустошення, змиє з пам'яті весь бруд і кров. Вона викупить свій гріх, смерть ненародженої дитинки, власною кров'ю, власною смертю.

Руки тремтіли, але в кожному своєму порухові Неждана помітила якусь приречену впевненість – і злякалася. Вона присіла на диван, на якому колись втратила цноту, - і нарешті заплакала. Терпкий смак сліз перемішався зі звуком води, що лялася з крана й булькотіла у ванній, з гіркими спогадами, із дзвінким дівочим сміхом під вікном.

Прогіркла, давно настояна й ніколи так і не випита до кінця мікстура відчуттів нарешті вдарила Неждані в голову. І дівчина вирішила пити до дна.

Увімкнула тяжкий рок у музичному центрі – навмисно російський, на зло Нестору, і Владіку (і Владіку теж!), і вчительці української, яка «бігала» за Владіком, їм усім вкупі – тяжкий РОСІЙСЬКИЙ рок. Зашторила вікна.

Стала перед дзеркалом і танцювала. Її молоде, красиве, хоча й уже понівечене грубими чоловічими руками й лікарськими інструментами, тіло було ще гнучким і гарячим. Тільки нікому не потрібним – навіть зболеній душі всередині нього.

...Дивовижно красива булгаковська Маргарита з запаленими інфернальним полум'ям очима. Нага, одержима, невідступна. Божевільна...

Неждана провела долонями по животу – так, як це робив колись Нестор – обвила себе тонкими руками, ніби це її тіло намагалось стримати, здавити розм'якле серце, що ось-ось збиралося з нього вислизнути – і не могло: Неждана опустила руки.

Золотисте волосся лоскотало їй плечі. Вона зав'язала його в гульку – таку, яку носять бабуні – усе, відслужили своє, ой коси-коси ви мої, досить. Ваша краса не врятувала світ, не врятувала мене – лише привабила до мене моїх нищівників.

Неждана запалила маленькі ароматичні свічечки із запахом опіуму – подарунок Нестора – і розставила їх по краях ванни. Якщо вмирати – то принаймні романтично. Але писати прощальних записок вона не стала.

Маленьке лезо, куплене заздалегідь – при першому напливі суїцидальних настроїв і гострого відчуття власної неважливості – Неждана поклала між двома свічечками. Зараз усе звершиться...

18

Вода була майже окропом (Я ж не варитися живцем збиралася...), і Неждана відкрила кран з холодною водою. (Значить, не все мені так байдуже...) Щось охолодило й Нежданин запалений мозок. Але раптом спогад про холодні очі Нестора підпалив ще один смолоскип.

...Хиже лице лікарки. Пусті Владикові очі. Тато, тато!!! Хмиз спалахнув із небаченою силою.

Спалити відьму!!!

Мамо, не вбивай мене!!!

Спалити відьму!!! Спалити відьму!!! Перепотрошити курву!!!

Неждані раптом дико захотілося, щоби кат її тягав голу, по камінцях, по склу, за волосся, щоби її бив, забив до смерті, спалив спаплюжене тіло, закопав гнилий попіл...

Недобрі вогники свічок відбивалися у воді, полум'янилися у її власний очах.

Неждана взяла лезо й зопалу різонула ним по лівому зап'ясті. Тонка лінія проступила пекучим багрянцем. Дівчина заскавуліла від болю. Але ніякого фонтанчику, навіть ніяких грубих потоків. Неждана не втрапила лезом по вені...

Розум вмить став крижано-холодним.

Хтось затарабанив у двері. Навіть через гучну музику вона це дуже добре почула.

А потім всі звуки вимкнулися.

Усвідомлення того, що щойно мало не відбулося, і що відбулося тільки що, проходило перед її закритими очима швидко, концептуально, як заповнюються кадрики її фотоапарата в режимі «секунда». Лаконічно. Уривчасто. Лише головне.

Вона ж ледь не вчинила самосуду!!! Вбивства! Другого в своєму житті.

Лише півміліметра розділили її і той, не зроблений, останній крок до прірви.

А тепер прірва була за спиною. А перед очима – мама, мама; Нежданина вимріяна в дитинстві виставка в Токію, ще раз мама. Нежданина не намальована картина. Чітка. Підписана. У неї тепер була назва...

Неждана подумки повернулася до прірви. Вона все ще була там – глибока, страшна, з тягучою, сірчаною темнотою всередині.

Дрібна цівочка крові горіла різким болем.

Дівчина боязко торкнулася леза, провела по ньому тонкими дрижачими пальцями. З ненавистю зіштовхнула його з краю ванни на підлогу.

Я жива!.. Ця думка пронеслася зі швидкістю світла по всіх закутках розуму.

Звуки й решта реальності увімкнулися знову.

Владік верещав щось із коридору. Неждана вилізла з ванни, скинувши всі свічки у воду. Недбало накинула на мокре розпашіле тіло рушник. Відчинила несамовитому відвідувачу двері. І впала в його теплі обійми.

Неждані було байдуже до того, що він говорив – вона не розрізняла жодного складу. Їй тільки хотілося його рук, теплою чоловічого тіла, їй хотілося сексу, кайфу, драйву... Їй хотілося того життя, якого тільки що мало не позбулася.

Вона цілувала свого вчителя в губи, обвивала його руками й ногами, тулилася до нього, як ото, напевно, туляться до берегу після того, як мало не потонули, - або ні, вона тулилася до нього, як тулилися храмові проститутки, як туляться німфоманки й блудниці до своїх коханців, до тих, кому ладні віддатися заради однієї миті кайфу...

Але Владік злякано віддирав її оскраженіле тіло від свого, він затуляв їй рота, шукав бинт, перев'язував її зап'ястя, кидавав на цей тремтячий згусток одержимості махровий халатик...

Але він відмовився її поцілувати – не хотів? – але ж ні, його очі горіли бажанням, тільки він не торкнувся, не вивільнив свою таку ж саму гарячу плоть від сковуючого галстука, не розстібнув сорочки – він зберіг її!!!

Він не хотів лише скористатися нею – він її кохав... І був першим, ну або другим – після дядька Романа – чоловіком, якому вона була потрібна ціла, неподілена – і душа, і тіло, і дух.

І Неждана була вдячна. І готова на все. Все-все-все... Від сьогодні вона була готовою стати його покірною рабою...

Тільки ж візьми мене... Будь зі мною... Не залишай мене...

***

Коли вона, через кілька років, у пориві глибокого самовідкривання, вивертання душі навиворіт перед коханим, жаданим, омріяним нареченим, розповіла Дімці це своє переживання, він лише притиснув її до себе сильніше, а потім розсміявся і пафосно завершив: «Для художника-імпресіоніста будь-яке потрясіння – це здобуток».

Якби ж тих здобутків було не так багато...

19

На тому Неждана не заспокоїлася, і не стала Владіковою покірною рабою. Незрозуміло звідки взялося почуття собачої вдячності перед ним, якоїсь невикупної вини. І воно тяготило її. Роз'їдало стосунки, наче корозія. Крім того, палючий сором за те її мимовільне оголення, за той сплеск несамовитої хіті робив Неждану вразливою перед Владиславом – і вона почала його уникати, а відтак і взагалі усамітнюватися.

Екзамени вона здала непогано, випускний прогуляла.

Робити вдома було нічого. А вийти не мала куди. І вона просто тихо починала пліснявіти в своїх рідних чотирьох стінах. Тихенько собі малювала ненатхненні пейзажі, робила вигляд, що готується поступати в університет (хоча насправді панічно боялася вилазити зі своєї обжитої нірки й будь-що змінювати). Те, що інші вважали в ній за цвіт, насправді було цвіллю...

А потім почалися її регулярні, старанно приховувані від усіх, зриви.

...Неждана ніколи так не плакала, як у той день. Нарешті вона випустила на волю почуття. Зізналася собі, що себе шкодує; що їй боляче; погано, що так нещадно розламані її мрії. Вона визнала, що життя фігове, але що жити їй хочеться, і що було би добре, якби все налагодилося і вона стала щасливою. Що їй хочеться заснути – і прокинутися через сто років від поцілунку прекрасного принца, коли всі надокучливі слуги та сусіди, яких вона не любила, разом із усіма давніми проблемами, починуть у вічному сні. Неждана також погодилася, що в глибині душі таки сподівається на диво.

Дівчина усміхнулася. Дивно, що вона ніколи раніше про те не задумувалися. Але ж завжди знала, що чудеса існують!!!

Вона витерла очі, вилізла із зіжмаканої постелі, вимкнула музичний центр, що цілий ранок і обід давив їй на мізги хеві-роком, що важкими хвилями викочувався з його колонок, і сіла. Час було вирушати на пошуки дива.

Неждана поспіхом розгребла купу речей, що, неприбрані, уже тижнями валялися по квартирі, відображаючи апатичний і заплутаний стан душі її мешканки. Десь на самому споді лежала її улюблена тоненька біла сукня. Вона гарно контрастувала зі смаглявою шкірою дівчини, підкреслювала струнку фігурку. Одягнувшись, Неждана розпустила по відкритих плечах м'яке золотисте волосся, нанесла легенький макіяж, одягла свій талісман – мамин подарунок на її першу виставку – і поспішила на вулицю.

Захопленим, благальним поглядом вона шукала дива. Вдивлялася у кожного м'язистого смуглявого хлопця, усе ще підсвідомо шукаючи в ньому Нестора. Дивилася на букети квітів, якими торгували бабусі, вибираючи той, який би хотіла отримати.

Але нічого не відбувалося.

Неждана повешталася вузькими центральними вуличками, заглянула в кілька магазинів зі срібними та золотими прикрасами й забігла в свою улюблену піцерію. Тут завжди було людно, але столики були розставлені так, що, зручно влаштувавшись десь у глибині залу, можна було відчутти себе відрізнаним від усіх інших відвідувачів – очевидно, в дизайнера інтер'єру було чітке розуміння статусу “private” та «вільного життєвого простору».

Грубий дерев'яний столик, що втискався у стилізовану під голу цеглу стіну, пустував. Неждана поспішила зайняти його. Сьогодні вона збиралася сидіти обличчям до залу й спостерігати за людьми. Дівчина наївно сподівалася, що той, хто зможе розвіяти її зажуру, теж виявиться шанувальником її улюбленої піцерії і цієї, у стилі янкі-поп-арт, стіни. І що саме сьогодні й саме зараз він сюди прийде...

***

Не встигла Неждана доїсти замовлену піцу, як до кафе ввірвалася галаслива юрба хлопців. Вони, очевидно, щось святкували сьогодні. Три столики, що стояли неподалік Нежданиного, щойно звільнилися, й весела компанія націлилася туди.

Хлопці сміялися, відпускали непристойні жартики, галасували. Вони зсунули три столи до купи, чим викликали невдоволені погляди бармена. Та, було видно, що його реакція їх ніскілечки не цікавила. Скоро їхній потрійний столик заповнився спиртними напоями, салатами, закусками. Молоді люди підморгували офіціанткам, посиляли Неждані повітряні поцілунки. Лише один сидів, дещо знічений, і ні на кого не реагував, лише посміхався собі в ніс.

Він був симпатичним шатеном, із виразним обличчям і сяючими очима горіхового кольору. Хлопець не належав до типу чоловіків, які так подобалися Неждані – міцних, м'язистих, із насмішкуватим поглядом і зверхньою посмішкою. Він був худорлявим, спокійним, скромним і тихим. Ув очах світилася ніжність і доброта. Але було в ньому щось таке, що присилувало дівчину не зводити з нього очей.

Хлопець помітно нервував, поглядав на годинник і розминав пальці. Очевидно, саме він був винуватцем святкування - його друзі раз у раз підносили за нього келихи, щось жартували, ніби підбадьорюючи його. Неждана почула, що юнака звать Сергієм.

Зголодніла за ніжністю та коханням, вона прикипіла поглядом до примружених, ніби від тихої усмішки, очей хлопця. А яскрава фантазія малювала веселковими фарбами романтичне продовження вечора – їхнього спільного вечора. Якщо Сергію так само некомфортно серед його веселих друзів, як їй наодинці зі своєю піцою, то чому би їм разом не втекти звідси туди, де вони обоє почуватимуться щасливими?

Неждана вловила погляд Сергія. Він розгублено зиркнув їй у вічі, ніби нічого не бачив. Вона тепло усміхнулася. Але хлопець ще дужче зник і відвів погляд.

Хлопці зірвалися з крісел і весело засвистіли. Хтось кричав «браво», хтось розмахував руками, а хтось плескав у долоні – помітно було, що алкоголь вже встиг вдарити їм у голову. Уся юрба прикипіла поглядом до дверей. Сергій повернувся, і на його обличчі засяяла щаслива, горда усмішка.

Неждана нагнулася вперед, щоби побачити, кого хлопці так радо вітали.

20

На порозі кафе стояла розгублена дівчина. Неждані здалося, що красивішої вона ще ніколи не зустрічала. Гладенька біла шкіра вкрилася ніжним рум'янцем, зелені очі світилися щастям, а тоненькі ручки розгублено перебирали довге шовковисте волосся, що окутувало її тоненьку постать. Чимось вона нагадувала лісову нявку. Чи то своєю незвичайною вродою, чи то ефемерністю ніжного образу. Вона несміливо пройшла до столика, за яким скандували хлопці. Сергій рвучко підвівся, підійшов до дівчини, ласкаво взяв її за руку й поцілував під гучне «Гірко!». Неждана помітила, що на безіменному пальчику дівчинки виблискувала дуже красива каблучка – символ нареченої...

Не тямлячи себе від незрозумілого болю і сорому, Неждана схопила сумку й вибігла з піцерії. Свіже передсутінкове повітря охолодило її щоки. Вона пришвидшила крок, ніби намагаючись утекти від себе самої.

Щойно вона намагалася фліртувати із зарученим хлопцем...

Ще одна солодка мрія була розбита.

Ледь заспокоївшись, Неждана пішла до озера, сіла на самотню лавочку на березі і знову заплакала. Ще розпачливіше, ніж раніше, у млосних обіймах свого ліжка. І набагато-набагато безнадійніше.

***

Той момент Неждана потім часто згадувала – він став переломним у її житті. Але, як не дивно, вона завжди

відтворювала його в пам'яті, спостерігаючи ніби зі сторони – нібито вона була не учасником, а глядачем. Уява малювала тендітну дівчинку, її заплакане личко, її плечі, що здригаються від ридань, її міцно стиснуті кулачки. Хлопця, високого, худорлявого блондина, який зупинився, наче вкопаний, спостерігаючи за цим беззахисним маленьким створінням...

Він стояв, розгублений, розчулений, сам готовий розплакаться, і дивився на дівчинку. Очевидно, знайомство на вулиці було непритаманною йому практикою. Тим паче таке знайомство – з самотньою, чарівною і нещасною юнкою... Але раптом вона довірливо підвела на нього блакитнючі очі – і відступати не було куди.

- Вам погано? – хлопець зніяковіло потирив руки до штанин. Але дівчина тільки похитала головою.

Юнак міг собі спокійно піти – свій «громадянський обов'язок» він уже виконав. Та й за кілька хвилин по ТВ мали транслювати футбольний матч – він мусив поспішати. Але вперта гордість цієї слабкої на вигляд дівчини його зворушила, а її мокрі щічки викликали бажання захистити, заспокоїти, розрадити.

Він сів поряд на лавочці. Почекав, поки вона перестане плакати й простягнув букетик маргариток, який наскубав прямо біля ніг.

- Таким красуням не личить плакати, - він спробував змовницьки усміхнутися, але виглядав зараз не менш розгубленим, ніж його мовчазна співрозмовниця. – Ну добре, вибачте. Я розумію. Усім нам інколи хочеться плакати. Мені теж. Недавно я побив рекорд – проплакав три доби підряд.

Дівчина нарешті протягнула руку за маргаритками й хіхікнула. У очах загоралась цікавість.

- Ви смієтеся, а мене мало з роботи не вигнали, - скорчив найсерйознішу гримасу, яку тільки міг. - Це ж було несолідно з мого боку – це я зараз розумію. А тоді мені було якось так до болю сумно... У мене померла моя старезна собака – вівчарка. Я її дуже любив...

Дівчина знову простягла руку до нього – інстинктивно, щоби заспокоїти. А він затримав її у теплих долонях...

Неждана потягнулася від солодкої млості в животі – ці спогади завжди провокували мурашок на спині й нестримне бажання чути ЙОГО голос. Вона потяглася за мобільником. Хлопець, який тоді врятував її життя, який зачав життя малюка, що зараз спав у неї під серцем, хлопець, який заповнив змістовністю все навколо, заслуговував на те, щоби йому написали любовне есемес... Неждана добре знала, що реакцією на нього буде збуджений телефонний дзвінок.

- Кохана, дякую!!! Ти надихнула мене написати наступні звіти віршами! – Дімка вже весело тараторив у трубку.

- Мммм... Звіти – ну і хто їх зацінить? Ти би хоч раз у житті написав своїй коханій «звіт» віршами... Про те, як ти її любиш, і яка вона в тебе найкраща!

- Ну добре, добре, якось влаштуємо, - Дімка завжди зістрибував із цієї теми. – Ти як? Як донечка? Ти вже розгребла свою «арт-студію»?

- Ще раз насміхатимешся та іронізуватимеш... - ображено пригрозила Неждана.

- Ну вибач, вибач, я пожартував. Але щось вдалося зробити? Що тобі купити?

- Купити... всього, чого тобі для мене не шкода. А стосовно того, що вдалося... Так, Дімка, я навела троха порядок у своїй майстерні. Почала, правда, з голови... Але ж там усе найголовніше, правда? Бо ж саме там зароджуються шедеври, так?

- Ах ти хитрунка... - хіхікнув Дімка, - завжди знайдеш виправдання своїй лінії... Ну нічого, маленька лежебока, поки насолоджуйся спокоєм. Андрій із сусіднього відділу теж постійно розповідав, що дружина цілими днями на подушках вилежується. А тепер, коли вона народила, то ні він, ні вона не мають часу й трьох годин на добу спокійно полежати... Так що поки спи собі авансом, але потім не вимагай додаткових поблажок... А я тобі принесу маргариток, - ніби здогадавшись про дружинині спогади, пообіцяв Дімка.

21

...На спогад про вечір їхнього знайомства Неждана намалювала букет маргариток – свою першу роботу олійними фарбами. І подарувала Дімці на весілля. Правда, він тоді не повісив малюнок на якомусь там «чільному» місці, не почав розхвалювати її майстерність чи захоплюватися талантом. І то стало приводом для їхньої першої сімейної сварки. Бо їй дуже-дуже хотілося того, чого він – чомусь – не захотів їй дати – захоплення і визнання.

Із того часу сварки спалахували ще не раз – переважно на «пустому» місці. Принаймні, пустим його вважав хтось із них. Тоді коли інший свято був переконаний у принциповості питання. Неждана нерідко шкодувала про свій вибір у хвилини гарячих і злих пристрастей. І ще раз задавалася питаннями, про які боялася задумуватися до весілля – мабуть, тому, що боялася, що може втратити Дімку так само, як колись втратила Нестора...

Чи кохала вона його насправді? Чи солодкий вир пристрасті, у який тоді так бездумно кинулася, був просто її втечею від болю, від спогадів, від смерті, врешті-решт?

Усе між ними відбулося так швидко, що Неждана не встигла й оговтатися, як прокинулася з Дімкою в одному ліжку та з обручкою на пальчику.

***

Того вечора Неждана пообіцяла своєму новому кумедному знайомому, який аж ніяк не нагадував ні диво, ні принца, якого вона сподівалася зустріти, що не плакатиме. А він обіцяв

слідкувати за нею і у випадку недотримання слова приписати їй якесь там адміністративне стягнення. Дмитро виявився юристом і Неждана зразу класифікувала його для себе як зануду. До цієї групи вже належав Владік – історик і вчитель.

Ще одна подібність між Владіком і Дмитром полягала в тому, що останній теж виявився наполегливим. Він телефонував їй ще кілька разів того вечора, і навіть вранці. А потім кожного дня.

Він став для Неждани справжнім другом. Таким, якому можна було розповідати все – хлопець не з усім погоджувався, але завжди вислуховував до кінця.

А ще він ніколи не говорив їй компліментів. І не робив жодних інших романтичних жестів. Першим і останнім разом, коли він взяв її за руку, було їхнє знайомство.

Дмитро взагалі мало говорив. Ненавидів філософствування – чим вигідно відрізнявся від В.О., але й не вмів співати – а це його дискредитувало. Але її тягнуло до нього, як магнітом. Тягнуло, і край.

І все ж Неждана вирішила дещо «обтесати» коханого - почала випрохувати в Дмитра, щоби він учився грати на гітарі. І той осилив ази науки – часу та натхнення вистачило рівно на 4 акорди й 5 пісень. Але Неждана все одно була безмежно задоволена собою – і ним.

А потім все відбувалося якось само по собі. Дружба переросла в «зустрічання», потім у скромне освідчення, таку ж скромну згоду, а тоді - тиху й розмірену підготовку до весілля. В університет того року Неждана так і не поступила – що вона вміла краще всього, так це з головою поринати в якесь одне несамовите почуття.

...Інколи вона собі фантазувала, ніби закохується в Дмитра, ніби заспіває пісню – спершу боязко, щоби часом не взяти фальшиву ноту, не сплутати тональність, не прогикати ритм, - але чим дужчою ставала та пісня в грудях, чим певніше виборсувалися з горла набубнявілі ноти, а голос грайливіше вихилявся в розливистому тремтінні – то злітав жайворонком догори, то спускався додолу терпкими, грудним звуками, - тим легше їй співалося, і вільніше, розкутіше кохалося – тим щасливішою вона була.

Дімку вона любила якось інтуїтивно – якби запитав хто – за що? – то не відповіла би. Намагалася вигадати собі, наформулювати хоча б якесь там пояснення – а не могла, бо це кохання просто жило в ній, просто вросло з корінням у душу – коли, як?! – просто відгукнулося десь із глибин дівочих мрій, наспіваних ще матусею над колискою – проросло, затріпотіло життям, затеплілося новою силою від першого його поцілунку, від першого ніжного слова, від першого отого «свого» погляду... Він дуже плавно й ніжно увійшов у її життя – м'яко, безболісно. Назавжди. Нічого не ламаючи, нічого не тривожачи, просто влився в її світ, заповнив той простір, що нині колись пусткою, вічним шуканням, чеканням, розгляданням-пригляданням – де ж воно, оте моє? – заповнив довершеною приналежністю – як загублений і віднайдений знову пазл, що поклав край болісному мозаїчному складанню цієї маленької епохи її життя. Тепер у неї був чоловік, якого вона любила. І чомусь вона не боялася, що він піде з її життя – таким Дімка був достоту своїм і рідним.

Єдине, що тривожило Неждану – Дмитро, здавалося, постійно перебував у захопленому пошуку істини. Складалося враження, що в ньому в цьому напрямку працював такий собі

perpetuum mobile – і це інколи дратувало Неждану. Попри свою нелюбов до «розумного читання», він уже перечитав кілька книг по езотериці – їх він відкинув одразу, Коран - про його недоліки він міг розповідати годинами, а тепер узявся до Біблії – здається, ця книга його захопила. Може, навіть занадто: він часто засиджувався до вечора, гортаючи її тоненькі шелестливі сторінки, а згодом навіть намагався повчати Неждану – нібито дружина має коритися чоловікові, і десятину вигадали зовсім не попи, і що Сина Свого Бог віддав виключно з любові до людей, аби вберегти їх від пекла – яке, до речі, Він Сам же і придумав – Неждана надто багато з Дмитрових пояснень не розуміла й розуміти не хотіла. Ну а все інше проходило гладко й не викликало ніяких бурхливих емоцій.

22

...Неждана добре знала, що Дімка її любить. Знала, що він заради неї готовий якщо не на подвиги, то принаймні на повсякденний побут без нарікань до самої смерті. Він був надійним, стабільним, вірним чоловіком. Він був тим, про кого вона мріяла з дитинства. Опорою і захистом. Дімка був для неї, мабуть, найкращим татом. Він часто брав її на руки, лоскотав, він розповідав їй історії про армію. Неждані було з Дімкою добре. І вона насолоджувалася цим — спокійним морем, де ніколи не бушували хвилі. Вперше за все своє життя вона відчувала стабільність та затишок...

Вона прокидалася від звуку його старого будильника, який йому подарували батьки на десятиріччя. А тоді спостерігала, як він, ще такий сонний і незграбний, збирався на роботу. Випивав стакан кефіру, пастував черевики... Тоді він ніжно-ніжно цілував її на прощання і біг. Неждана стояла біля вікна, чекала, коли він на неї подивиться, й посилала йому повітряні цілунки. Аж поки Дімка не зникав за поворотом.

Тоді починався її особистий день. Вона сідала за комп'ютер і починала фантазувати над газетними рекламами — за якихось два місяці захоплюючого навчання. Ввечері вона готувала вечерю і чекала коханого з роботи. А як тільки чоловік приходив додому, Неждана завжди знаходила, чим його зайняти...

Фрілансерський графік давав молодій жінці відчуття свободи, тому, навіть засидівшись у обіймах коханого за якоюсь комедією до пізньої ночі, Неждана не відчувала мук сумління. Незважаючи навіть на те, що Дімка вранці ніяк не хотів ставати з ліжка. Він був таким сильним і зовсім не вмів

скаржитися. Мабуть, тому вона ніколи й не думала, що в нього можуть бути якісь свої бажання, відмінні від її власних...

Усе в них було якось аж занадто добре. Неждана нарешті отримала те, чого шукала все своє життя – безумовну, безкоштовну, стабільну любов. Ну а Дімка... Він ніколи не вимагав багато. Всього йому було вдосталь.

А потім була їхня перша сварка. Зав'язалась вона, як і більшість сварок, із нічого. Тобто, без ніякого на те приводу. Зате вона відкрила в обох щасливих молодятах стільки всього... Мабуть, вони й самі до кінця не підозрювали, які всередині них були приспані вулкани.

Як би там не було, але життя після тої сварки пішло шкереберть. Неждані врешті-решт набридло сидіти вдома, малювати нудні реклами, готувати стандартний борщ на обід, бо так того хотів Дімка, а потім до ночі сидіти й дивитися на нього — такого приземленого й звичайного. Їй набридло те, що він ніколи нічого путнього не читав, крім газет (а їх вона на дух не переносила ще з дитинства), а коли сідав дивитися телевизор, то обов'язково вибирав якусь розважальну програму чи бойовик. Над мистецтвом він взагалі сміявся. І над її «захмарними» думками теж. Тільки, може, не так колоче — принаймні почуття такту в більшості випадків йому вистачало.

— Через тебе я деградую! — якось крикнула вона йому. — Закрив мене в цій дірі, сам не розвиваєшся, і мені не даєш! У мене біля тебе зникає всяке натхнення!

Сварки почастишали. Вони вибухали без приводу, просто так, бо в Неждани був поганий настрій. Дімка спершу не реагував, намагався її заспокоїти, розсмішити, пригорнути до себе й запевнити, що то в неї фізіологічне, чи то підлітковий вік, чи то її філософська натура. Усе це дратувало її ще більше.

Тепер вони майже не ходили гуляти вечорами — Дімка втомлювався на роботі й не хотів нікуди йти. Неждана злостилась. Вона нападала на нього за будь-яку дрібницю. Сама провокувала суперечки, і навіть отримувала від того задоволення.

А вранці прокидалася й знову спостерігала за своїм коханим Дімкою, палко цілувала й виглядала його через вікно. Вона вже й сама не знала, що з нею відбувається. Інколи Неждана була переконана, що Дімка — людина не для неї. Але потім розуміла, що не проживе без нього і дня...

23

Так проходив день за днем. У сумнівах і radoщах – точнісінько веселі американські гірки. Неждана почала готуватися до вступу до університету – матуся збиралася нарешті повернутися з Італії і обіцяла оплатити навчання, якщо донька не спроможеться вступити на бюджетну форму. Попри те, молода жінка закінчила курси комп'ютерної графіки – аби додати до своєї майстерності хоч трішки професіоналізму й мати яке-не-яке посвідчення, щоби показати потенційним замовникам. Вона навіть розмістила рекламу своїх послуг у кількох місцевих газетах.

Але замовлень майже не було.

Сімейне життя малу-помалу почало перетворюватися на рутину. Воно гнітило. День за днем – у чотирьох стінах, за одноманітним приготуванням Дмитрових улюблених страв і – хоча би інколи – якихось своїх експериментів, які Дмитро не надто оцінював; за нудним студіюванням книжок і розробкою одноштибних макетів для полегшення майбутньої роботи – якщо така знайдеться. Це ставало вже нестерпно, це вже натирало мозолі на серці та дедалі більше протирало й без того не надто тлусту нитку її терпіння.

Неждана послала своє резюме в дві київські фірми й зараз чекала від них відповіді. Внутрішній конфлікт, який потім обов'язково проектувався на Дімку, розростався з кожним днем. Неждана пробувала малювати щось на полотні, щоби зняти напруження, але в неї нічого не виходило. Пензлик повисав у руках, ледь вмочений у фарбу. Неждана не могла малювати в такому стані.

...У той день вона вперше взялася за графіку. Те, що з'явилося під її олівцем, Неждани дуже сподобалося: то був дощ, а за ним був силует жінки під парасолею. Обличчя не було видно. Зате кожен міг, поглянувши на цей малюнок, зрозуміти, які емоції пронизували самотню фігуру. Біль, страх, невпевненість, ненависть, бунт, безсилля... То було те, що переживала останнім часом Неждана сама.

Сьогодні вона готувала вечерю з особливим ентузіазмом. Все було красиве, сервіровка була продумана до найменших дрібниць. Вона хотіла розповісти Дімці те, що відчувала. Він мусить її зрозуміти — колись же він її розумів!!!

Останнім часом, майже цілими днями не виходячи в люди, вона рідко зраджувала своєму неформальному спортивному стилю. Маленьке червоне атласне платтячко, яке колись придбала собі перед поїздкою на виставку свого улюбленого львівського, самотньо висіло в шафі. Поруч із ним стояли спокусливі чорні босоніжки на височезних шпильках, від яких дико боліли ноги. Вона взувала їх лише один раз.

Неждана приміряла плаття — виявляється, вона виросла й дещо поправилася в стегнах за останній рік! Але тепер сукня сиділа на ній навіть краще.

Увесь вечір Неждана присвятила своїй зовнішності — прийняла ароматну ванну, під найгучнішу музику, що залишилася в неї ще з часів «Алігаторів», зробила епіляцію, нанесла найвишуканіший макіяж і вдягнула свій «амулет» — гарнітур, колись подарований мамою на її першу виставку. Сьогодні в їхній сім'ї все обов'язково налагодиться!

Неждана чомусь нафантазувала, що Дімка прийде з квітами... До речі, вона вже й не пам'ятала, коли він востаннє дарував їй квіти просто так. І чи взагалі дарував після весілля? Здається, останнім був її весільний букет! Але сьогодні, саме сьогодні, все має бути по-казковому гарно...

Затюхкав дзвінок. Неждана не поспішала відчиняти двері – вона вирішила трішки зачекати – і осліпити коханого, коли він зайде до спальні. Хай поки похвилюється, куди ж вона могла так пізно піти сама...

24

Дімка відкрив двері й втомлено ввалився до хати. Без квітів, звісно. Неждані хотілося підбігти до нього, пригорнути, втішити — аж надто жалісливий в нього був вигляд. Але ж не могла вона зіпсувати свій безпрограшний план! Крім того, їй вже набридло пробачати постійну забудькуватість чоловіка: скільки раз вона йому натякала, як сильно вона любить конвалії, тюльпани, волошки! На кожен сезон у неї була улюблена квітка! А він за майже цілий рік подружнього життя не примудрився подарувати їй жодного букета!

У Неждані закипала злість, але вона вирішила приберегти її на потім... Дімка заглянув у спальню, на його обличчі дружина помітила страх і зниковіння: йому очевидно було не до романтики зараз. Але він переборов себе й весело усміхнувся:

- У нас якесь свято?

- Так, коханий. Невже ти забув, сьогодні три роки, як ми познайомилися! – Неждана знала, що каже неправду. Але їй так хотілося підловити Дімку «на гарячому»: він точно не пам'ятає такої дати!

І їй це вдалося. Дімка стояв на порозі розгублений, присоромлений.

— Вибач, я й справді забув. Я виправлюсь? — в його винуватих очах заблищали лукаві вогники. Її Дімка знову перетворювався на спокусливого хулігана, і Неждана була готова розтанути в його обіймах. Але не можна відкладати розмову. Саме сьогодні вона набере сміливості й виведе все, що відбувалося в їхній сім'ї останні два місяці, на чисту воду.

Неждана допомогла чоловікові роздягнутися й сісти за стіл. Але розмова чогось не клеїлась. Він цілий час думав про щось своє. Неждана не любила, коли її не чули, тому взялася до «шпильок». Дімка, який дуже рідко критикував її кулінарні здібності, якими вони там не були, теж не втримався від них:

- Неждано, ти прекрасно знаєш, що я не люблю всіх цих делікатесів. Я люблю просту українську їжу!

Він готовий був повернутися і вийти, але Неждана, ображена і зневажена, не чула себе від злості.

- Іііііііііі... - дикий, пронизливий, схожий на монотонну сирену, вереск розрізав кімнату дрібними лазерними цівками. Дмитро підняв очі на Неждану, і вона, немов несамовита, кинулася на нього. За кілька митей на його щоці заблистіли такі самі, немов лазерні, червоні смужки, які, здавалися, ще мить тому дзвинували у вухах. Неждана роздряпала його обличчя, перекинула його тарілку. І завмерла...

Ще ніколи вона його таким не бачила: Дмитро повернувся до неї, в очах була ненависть.

Він вдарив її.

Несильно, але без жалю.

Страх у її очах тільки підлив масла у вогонь.

- Ти що собі дозволяєш? Хто ти така, щоб так себе поводити?! Розпещена дитина, яка думає, що їй можна витирати в людей ноги! Тримай руки при собі, а то, - його голос повис десь у повітрі. Очі налилися слізьми. Але він не розплакався, не пригорнув дружину, не попросив пробачення. Тільки

подивився нажаханими очима на свою долоню і розпачливо махнув рукою.

***

Після цього випадку Неждана не покинула чоловіка, як часто погрожувала до того, і не почала бунтувати більше, як Дімка передбачав. Вона помирніла, заспокоїлася. Більше не влаштовувала йому скандалів через розкидані по всій квартирі брудні шкарпетки чи за те, що він більше уваги приділяє роботі, ніж сім'ї. Але разом із тим збагнула – чи примусила себе повірити, що саме це вона втямила, - що більше не кохає Дімку.

Тільки тепер вона усвідомила, наскільки вони з ним різні. Неждана визнала, що він зовсім не цікавить її як чоловік – вона більше сприймала Дімку як тата, який може або похвалити, або й насварити – по-батьківськи, з «рукоприкладством». Вона ненавиділа його за той удар, але, з іншого боку, боялася провокувати на інший – у неї не було нікого, хто міг би її захистити. Тому вона з усіх сил шукала нової роботи та... мріяла зустріти нове кохання – романтичне, пристрасне, шалене. Вона мріяла зустріти того, хто не лише буде кохати її як жінку – й дарувати, відповідно, дім, затишок і обов'язки, але того, хто буде цінувати її як особистість, як музу, як мрію – й подарує їй захоплення, скажені емоції і багато квітів.

Вона навіть почала інколи згадувати зневаженого, зрадженого, покинутого В.О. Він же колись так палко її кохав! Може, у його серці не згасли почуття? Може, з ним Неждана була би щасливішою?

***

А Дімка після того випадку замкнувся в собі.

Йому було соромно за той удар. Він не зміг стриматися, вгамувати свій гнів, він проявив слабкість. І Дмитро ще більше заглибився у читання Біблії – трохи дивно, бо попри всю незрозумілу жорстокість, присутню в цій книзі, як видавалося йому на перший погляд, саме в ній він черпав заспокоєння, натхнення, любов... «Любов довготерпить...» То чому ж не вмів довготерпіти він?

Він дуже любив Неждану, але довіряти їй, як раніше, не міг. Їй були непотрібні його емоції, переживання, він сам, врешті-решт.

«Любов усьому вірить...» Але чи варто дослівно сприймати ці слова? Чи можна їх виконати?

Вона шукала в ньому ідеал, яким він не міг бути. Хоча би тому, що й зараз йому не вдавалося віддаватися коханій сповна – адже був зайнятий пошуками нової роботи.

Коли він прийшов у той вечір додому, щоб розповісти дружині те, що його звільнили, вона навіть не захотіла його слухати. Вона взагалі його не чула. Тому він вирішив помовчувати. І мовчав.

***

Неждана усміхалася, згадуючи ті епізоди. Гіркота з часом вивітрилася, й тепер вона прокручувала їх, ніби дивилася старий комедійний фільм. Тільки інколи їй ставало так шкода-шкода безнадійно втраченого часу, нервів і сил. На місці

цвяшків, які вони колись вбивали один одному в душі, тепер де-не-де зяяли незатягнуті рани, хоча самих цвяшків уже давно не було.

25

Неждана довго складала валізу. Вона вже встигла пробігтися по магазинах і купити собі найкращий одяг для такої важливої зустрічі. Вчора їй подзвонили з однієї столичної фірми, куди вона відправляла своє резюме, і запросили на співбесіду. Там вона мала малювати справжнісінькі малюнки, а не конструювати якісь там нудні реклами. Фірма випускала популярні дитячі мультики, й Неждана ніяк не могла повірити, що там зацікавилися її роботами!

Але раділа жінка не лише тому. Нарешті вона на трохи поїде з дому, розважиться. Якщо говорити відверто, Неждана десь у душі знову сподівалася на якесь казкове диво. І вперше за довгий період часу вона прокинулася з бажанням малювати!

Дімка явно нервував, боявся її відпускати. Йому не хотілося втрачати дружину. А, з іншого боку, він відчував полегшення – тепер, коли її постійно кислий вигляд не буде псувати йому настрої щовечора, він зможе нарешті розібратися в собі.

Він кохав свою дружину й хотів бути з нею. Він хотів бути вірним їй, бути справжнім чоловіком, бути батьком її дітей. Але чомусь останнім часом вигляд цієї юної самовпевненої особи не викликав у нього жаги. Чогось йому все менше й менше хотілося говорити з нею про все на світі...

Біблія, яку він тепер читав щовечора, і яка западала йому в серце неземною мудрістю, переконувала його, що Бог завжди за сім'ю. Але вона описувала зовсім іншу жінку, ніж була в нього!!!

Бог завжди за сім'ю.

Вороття назад немає.

І він знав, що кохає, мусить кохати, буде кохати свою Неждану – хай там що.

Було дуже нелегко.

Але він знав, що витримає – і вийде переможцем: над своїми сумнівами, над Нежданиним бунтом, над сімейними негараздами.

А сумні вечори без коханої він зможе присвятити для вивчення специфіки своєї нової роботи – Дмитро вирішив зайнятися власною справою і навіть уже знайшов партнера.

Неждана ніби підтримала його в його починаннях, але зараз – він бачив це – їй було байдуже. Вона була юна й гаряча, і їй хотілося яскравого життя. Діма шкодував, що в них все склалося саме так. Колись він мріяв про велику, щасливу сім'ю – таку, яка була в його тата і мами. Ні, навіть кращу. Незважаючи на те, що він рано втратив батьків, чоловік ніколи не ідеалізував їх.

А тепер його власна сім'я буквально тріщала по швах. Але він чогось знав, вірив, що все ще налагодиться. Тому вирішив зараз приділяти час тому, що справді вартувало його уваги – своєму пошуку та своєму бізнесу. А Неждана - вона заспокоїться, переросте. І в них обов'язково все буде добре.

***

На вокзалі вони довго цілувалися. Як колись. Коли Неждана сіла у вагон, а Дімка стояв за вікном і шепотів їй по телефону, як сильно він її кохає, у неї щеміло серце. Але потяг рушив, і

молода жінка постаралася не думати про сумне. Завтра в неї почнеться нове життя.

Дімці чомусь хотілося плакати. Він стояв і дивився на хвіст потяга й згадував своє знайомство з Нежданкою. Вона тоді була юною шістнадцятирічною дівчинкою. Сиділа на лавці в парку і плакала. А йому чомусь захотілося сісти поряд із тендітною незнайомкою і втішити її, захистити – таке з ним було вперше в житті.

І він таки її втішив і захистив... З того часу його внутрішнім інстинктом стало берегти цю дівчину. І зараз, коли вона від'їжджала в далекий Київ, сама, така ще наївна й гаряча, він хвилювався. Готовий був бігти за нею, рити землю, кричати, але був безсилий захистити її – свій шлях вона вибрала сама.

Неждана вмостилася якомога зручніше на сидінні й притулилася чолом до вікна. Як тоді, коли її тато йшов від неї. Але зараз все було по-іншому. Не падав дощ. І чоловіка, якого любила, вона залишала сама...

Дімка йшов і згадував її – в білому-білому платті, яке він сам вибирав для неї, такою наляканою, розчервонілою... Він згадував запах її волосся, коли вона вперше спала в нього на грудях... Згадував її перелякані очі, коли він вдарив її...

Яким же він тоді був дурнем... Він так хотів її берегти і захищати, і ніколи навіть подумати не міг, що колись сам завдасть їй болю, скривдить...

Але він виправиться. Неждана повернеться, і все буде інакше. Він обов'язково зустрине дружину з квітами, і обов'язково подарує квитки на її улюблену джаз-вечірку. Два квитки. І піде разом із нею...

Неждана думала про те, що чекає її завтра. Вона мріяла, як її приймуть на роботу в цю круту фірму, як вона стане відомою художницею, як зустрине свого принца, як подивиться тоді на Дімку й своїм поглядом скаже йому: «Тепер бачиш, що ти втратив?!» І йому буде боляче. Вона бажала помсти. За що – не знала сама. Мабуть, за те, що він зруйнував ідеал, який вона плакала в своїй уяві стільки років...

Мабуть, він зараз щасливо дивиться свій футбол. Неждана ненавиділа футбол тільки тому, що його любив Дімка. І тому, що він його завжди дивився тоді, коли вона хотіла, щоби він просто пообіймав її. Ну й нехай дивиться. Вона ж їде підкорювати світ – і здійснювати власну мрію.

Дімка прийшов у пусту квартиру й заплакав. Йому не хотілося дивитися футбол. Йому навіть не хотілося вмикати комп'ютер і шукати в Інтернеті той список інформації, який він запланував «покрити» за час відсутності Неждани - якби вона була дома, то обов'язково знайшла би причину не дати йому комп'ютера. Але її не було, і йому нічого не хотілося. Лише хіба того, щоби вона зараз поклала свою голівку йому на плече й сказала, як колись:

- Я така щаслива з тобою!

26

Офіс «Whinny the Puh Production» знаходився поряд зі станцією метро «Республіканський стадіон». Неждана колись тут часто гуляла з мамою, коли та брала її з собою у відрядження. Неподалік був її улюблений собор...

На серці було важко. Неясна тривога роз'ятрювала душу. А що, коли щось трапилось з Дімкою? Він телефонував вранці, як тільки Неждана приїхала в Київ. Вона хвилювалася, але дзвонити не наважувалася. Просто була не готова чути його голос.

До зустрічі з менеджером «Whinny the Puh Production» залишалася ще ціла година. І дівчина вирішила пройти до собору й знайти там заспокоєння. Чомусь Неждані вірилося, що там вона обов'язково натрапить на якусь чарівну «заліпку» для свого надщербленого серця.

Неждану завжди цікавив Бог. Саме та велика Сила, яка створила Всесвіт, створила її. Якимось невловимим внутрішнім чуттям жінка розуміла, що й Бог цікавився нею.

І чомусь саме в моменти, коли на серці було так тяжко, вона думала про Нього.

Вона згадала ту страшну ніч після того, як зробила аборт. Тоді їй, здається, приснився Він. Він плакав.

А ще раніше, коли вона була маленькою дівчинкою і часто ходила кудись на природу зі своїм старим альбомом і олівцями, Він був так близько біля неї... Одного разу, коли Неждана сиділа на горі біля розбитого хреста й малювала небо, їй здалося, що вона почула, як говорить Бог. «Я – це вічність.

Я – постійність. Я – безкінечність. Я ніколи не залишу тебе й не покину тебе. Я ніколи не порушую Своїх обіцянок. І я вмію любити по-справжньому. Безумовно».

Правда, дівчина не була певна, що то було насправді. Можливо, той голос їй наснився, а чи вона бачила щось таке в якомусь містичному фільмі... І лише інколи, у миті щасливого споглядання прекрасного чи, навпаки, відчуваючи шалений біль, Неждана готова була поклястися, що це відбулося з нею саме тоді й саме там. І що Той, Кого вона так щиро шукала, Сам говорив із нею.

А, можливо, то Дмитрові безперестанні й трохи надокучливі розповіді про Великого Доброго Бога, який дуже любить Неждану й бажає з нею особисто спілкуватися, так подіяли на молоду жінку з вразливою, перейнятливою душею? Але хто ж тоді навіював їй ці незнані-нечувані, ба навіть святотатські роздуми ще задовго до того, як Неждана зустріла свого чоловіка?

Жінка поморщилася: їй уже набридли ці постійні дискусії всередині неї самої. Інколи Неждані думалося, що люди, які стоять поруч із нею, можуть чути деякі її думки – так голосно вони звучали в голові.

Жінка зайшла до собору. Двері до самої храмової зали були зачинені, тому вона залишилася стояти в тісенькому коридорчику.

Усюди стояли плакати з якоюсь рекламою, але Неждана їх не помічала. Вона сіла навпочіпки, опустила голову й заплющила очі.

Вона не знала, як правильно молитися, щоби Бог почув, але часу залишалось не так уже й багато, тому зволікати не було

як. Неждана подивилася на годинник, зручніше переставила ногу, склала руки й прошепотіла:

- Дорогий Боже, мій чоловік Дмитро колись казав, що Ти маєш Свій план для кожного. Що ніхто не проходить у цей світ просто так. Будь ласка, допоможи мені знайти Твій план для мого життя. І допоможи мені не наробити нових помилок. Дякую Тобі. Амінь.

Неждана продовжувала сидіти так само, аналізуючи, що не так вона сказала в своїй молитві. Але «перемолюватися» уже не збиралася. А що, коли вийде ще гірше?

Неподалік почулися кроки, веселий сміх. Мабуть, до собору прийшли якісь туристи. Неждана швиденько стала, поправила одяг і вийшла з храму. Настільки впевнено, наскільки їй то дозволяв страх, художниця попрямувала до офісу.

***

Неждана стояла перед великими вхідними дверима. Серце витьохкувало в грудях запальні африканські ритми. Пальці стали липкими. А що, коли вони мене з соромом випхають за двері й «легким порухом руки» відправлять назад, у підходяще мене місце – рідну задрипану провінцію? У мене ж крім комп'ютерних курсів, незначного досвіду й великих амбіцій більше нічого й нема!!!

Нова, уже доросла хвиля відчуття власної меншовартості в парі з неважливістю накотилася на жінку.

І чого я в житті досягла? І на що я замірялася? Хто я взагалі така? Нещасна невдаха з великою мрією?

Сумка завібрувала телефонним дзвінком. Ніжна мелодія підказала жінці, ХТО телефонував.

- Сонечко, де ти там?! – Боже мій, скільки ніжності в цьому голосі!!! І що я тут роблю? Треба повертатися, кутатися в цю ніжність із головою і не вибадувати...

- Дім... - Нежданин голосочок більше нагадував скавучання, - я невдаха... Усе, що я в житті вмію – це мріяти...

Дімка розсміявся. Він завжди сміявся, коли чув мінорні нотки в голосі дружини. Здавалося, ніби вони йому чоловічності додають – Дмитро одразу поривався виступити в ролі видатного рицаря-рятівника.

- Жаданочко, людину, яка вміє мріяти, уже не можна назвати невдахою!!! Тільки скімлити перестань. І все буде добре. Ти ще не була на співбесіді?

...Жадана... Одне це тільки вживання її імені, яке він вигадав, було вже такою великою підтримкою! І цей його голос...

Дімка абсолютно не підтримував Нежданине рішення їхати до столиці. Але й силою переконувати у зворотному не став. Можливо, боявся, що це принукування може стати останнім: Неждана навідріз відмовлялася виявляти хоч якусь покору як жінка. На кожне його прохання вона вибухала згустком нігілізму. Вона заперечувала, ставала в опозицію, бунтувала. І він не насмівся її дразнити: перебіситься, переросте. Бачили очі, що брали. Неждана ніколи не була спокійною, милою, привітною дівчиною. Творча натура, художник-імпресіоніст. І що тут поробиш? Нехай.

Але навіть зараз він не скористався миттю її слабкості – не почав вимагати повернення, хоча вже, мабуть, встиг безмежно

за нею затужити. Він підбадьорював її!!! І вона ще більше його за те кохала. Але відступати все одно не збиралася. Нехай і страшно. Нехай і рветься серце на шматки. Нехай і тіло тремтить від бажання опинитися в Дмитрових обіймах. Але вона піде туди, куди запланувала. Вона досягне того, що собі вимріяла!!!

- Дякую, Дім... Ну добре... то я заходжу?

- Тримайся, - він намагався приховати розчарування, але воно просочилося в трубку, перелилося в Неждану й наелектризувало ще більше атмосферу довкола неї: вона хотіла додому. Бо все ж була слабкою жінкою. І вона хотіла зайти в цей офіс. Бо вона була художницею...

У голові знову почалася ненависна дискусія. І художниця в ній перемогла.

- Ну що ж, цікаво, дуже цікаво, - місцевий бог у дорогій краватці й дуже красивому сірому піджаку говорив стримано й із таким виглядом, ніби одночасно вирішував ще з добрий десяток складних математичних задач. Неждана ледь могла триматися в кріслі. - Ми візьмемо вас на випробувальний термін. Перших два тижні ми не будемо вам платити, звичайно. Комп'ютер і робоче місце виділимо. Приходьте через три дні, коли все буде готово.

Про фрілансерський графік Неждана не наслідилася питати. А до такого повороту подій вона не була готова.

«Утро вечера мудреннее,» - любила повторяти її покійна бабуся. І Неждана поїхала до маминої подруги, яка згодилася дати їй прихисток на два-три дні, на Русанівку. Гуляти містом сил уже не вистачало. Низ живота віддавав скімливим болем. Мабуть, від перенапруги...

Раптом Неждана відчула себе такою крихітною, слабкою і беззахисною. У холодному, людному, заклопотаному метро їй захотілося плакати.

Але вона одягнула темні окуляри й упевнено закрокувала вперед. Кому яке діло до її самотності? Їй потрібно жити далі – і усміхатися. І не дозволити нікому здогадатися, що насправді коїться в її серці...

Тітонька Галя зустріла її гостинно й радісно. Це була мамина інститутська одноклассниця. Жила сама – спершу була надто закохана в свою роботу, щоби дозволити собі розкіш людського спілкування і, тим паче, кохання (зі спільною ванною, ліжком і письмовим столом – вона не була готова до таких жертв); потім була надто перебірлива стосовно кавалерів, ну а потім просто занадто – якби це його правильно сформулювати – занадто сформована, з укоріненими звичками й не надто свіжим личком, та й підходящого чоловіка, який би пасував їй за віком, не було: усі порядні сорокалітні чоловіки вже були зайняті... Тому на Неждану чекала не лише смачна гостина, але й запилена купка тем для розмов. Звісно, нецікавих молодій жінці.

Тітка Галя пашіла негативізмом.

Тітка Галя була запліснявілою песимісткою.

Тітка Галя вміла насилати головний біль.

І Неждана вчасно попросилася спати...

Проте, заснути не могла. Їй не вистачало заколисуючого Дімкиного тепла. Крім того, болів живіт. Неждана довго крутилася в ліжку. Щоби замучити себе до сну, почала рахувати дні. Скільки вона вже заміжня. Скільки їх пройшло відтоді, коли вона послала резюме. Скільки днів від останніх місячних...

Відчуття, схоже на затерпання, пробігло по щоках. Вона не відмічала ці дні кружальцями в календаріку вже два місяці!!! І вона навіть не пам'ятає дат!!!

Неждана настільки захопилася вираховуванням, що геть забула про сон. Вона сіла в ліжку й почала перебирати пальці, згадувати події, шукати хоча б якусь червону ниточку, якийсь слід... За її підрахунками місячні мали початися ще півтори тижні тому!!!

Їй захотілося негайно подзвонити Дімці й виказати йому все, що накопичилося в ній за довгі-довгі останні місяці. Їй захотілося плакати й звинуватити його, його одного, у всіх своїх бідах: навіть у тому, що вона до цього часу ще не стала справжньою художницею. А тепер ще ця потенційна вагітність. Звісно, повторного абортів вона не зробить. Але приймати дитину в сім'ю, де мама з татом самі не можуть вжитися – хіба ж то не верх безглуздості? Народжувати дитину й приковувати себе на припін провінції, хати, памперсів і зцідженого з грудей молока – прощай, Америка! Прощай, шедевр! Прощай, розвиток! А тобі – деградація, пліснявіння, нудьга смертельна – ми кажемо «велкам ту ауве хоум»!

Як він міг не вконтролювати цю вагітність?

Неждана здавлено розридалася. Якби тітка Галя почула, то довелось би вислухати ще одну, майже підліткову, лекцію на тему «ох, цей жорстокий-жорстокий світ». Тільки цього якраз і не вистачало.

Обійнявши подушку, Неждана заснула неспокійним, виснажливим сном.

28

Ніжна мелодія Дмитрового дзвінка пробудила молоду жінку з якогось кошмару. Це що, довіку так буде – Дмитро мене витягуватиме з вічних депресій, поганих снів та інших жахів?

Неждана потягнулася за телефоном. Скасувала виклик.

Спершу потрібно дещо перевірити.

З острахом Неждана відкинула теплу ковдру, зсунула тремтячі ноги вбік. Простирadlo ясніло теплим, свіжим, живим зеленкуватим кольором.

Жодної кровинки!!! Місячні так і не почалися!!!

Дев'ятий вал нескінченної радості окутав Неждану.

Усе навколо вимкнулось.

Був лише її живіт. Її дитя. І Дімка, так, так, Дімка!!! Усі сумні вечірні думки безслідно вилетіли з голови. Тепер вона почувалася любленою, люблячою, дружиною, дружиною!!! Майбутньою матір'ю... Жінка розплакалася.

І за що Бог мене так любить?

Вона сама набрала Дмитрів номер.

- Коханий, я повертаюся додому. Я вагітна.

Вагітність – це коли тобі все байдуже. Це коли ти любиш весь світ, і коли весь світ відповідає тобі взаємністю. Це коли ти погладжуєш свій живіт, ніби благословляєш усю земну кулю –

ти всім бажаєш лише щастя, ти смієшся, ти постійно почуваш ще ЧИЮСЬ присутність поруч із собою – ні, в собі, десь там під серцем.

І це тоді, коли чоловік виконує кожну твою захцянку з таким блаженним виглядом, ніби ти його ошасливила на мільйон доларів і золоту рибку в додачу.

І Неждана ніскілечки не шкодувала, що не залишилася в тому людному, шумному, такому самотньому Києві з надокучливою тіткою Галею працювати на якогось там біг боса – із тремтячими колінками, ледь не плазуючи перед ним і не поліруючи йому взуття язиком за ту величезну за провінційними мірками зарплатню – або й без неї, лише за те, що він удостоїв твої роботи своїм поглядом.

Їй було затишно вдома. Сваритися не хотілося. Пригод не хотілося. І працювати теж не хотілося.

Неждані було якось аж занадто добре. Стосунки з чоловіком більше нагадували ляльковий дім, ніж справжнє, здорове, відкрите сімейне спілкування – а ще й якщо врахувати історію хвороби їхнього кохання... Але Неждана намагалася відганяти від себе сумні думки – щоби вони не каламутили їй щастя. У цій боротьбі між сумнівами й радістю минали дні.

І те таке дещо патологічне, аномальне щастя набиралося в ній, як чиряк. Щось було нездорове в її радості, в її майже поганському преклонінні перед власною утробою. Але й ці думки Неждана відганяла від себе...

...Нарешті в неї знову знайшлося трішки часу для теревенів із Мартусею: хоча подруга була завантажена по вуха сімейним життям, курсовою і підробітками, для вагітної Неждани вона завжди знаходила час...

І попри те, що подружки познайомилися не так давно – Марта вийшла заміж за Нежданиного сусіда і декілька місяців пізнавала таємниці сімейні через стіну від кімнати, де схожі досліди проводили молоді Ярмолюки: Дмитро та Неждана. Але відтоді молоді жіночки постійно підтримували контакт.

Тепер Неждана частіше передзвонювалися з матусею. У них виникли нові цікаві теми для балачок.

Але все одно Дімка отримувал більше, ніж інші, Нежданиної уваги, усмішок і всіляких ранкових скиглень.

Але він не заперечував. Тішився, як мала дитина. І щоранку та щовечора вголос, мало не на все горло, дякував Богові, що Той «так сильно благословляє його родину». Неждану це час від часу чомусь дуже дратувало. І вона не стримувала емоцій. «Вагітним все можна. Вони дуже запальні,» - виправдовувала вона себе.

Дімка завжди на це реагував сумним, зніченим поглядом, і ніколи не виправдовувався. Але й не припиняв своїх подяк.

Одного дня, коли черговий його вибух молитовності довів Неждану до істерики, він присів поруч із коханою, обійняв її за плечі й прошепотів на вушко: «Дівчинко моя, я ж не хочу зробити тобі неприємно. Я просто насправді дуже вдячний Богові, що Він дав мені тебе. Що він дав нам дитятко...» Дмитро лагідно торкнувся її живота, але вона різко відштовхувала чоловіка ліктем.

Якось нова істерична хвиля накочувалася на неї невідомо звідки.

Несподівано для самої себе Неждана почала плакати. Чого їй так раптово стало боляче? Чого їй так раптово стало сумно?

Змійка ревності, яка ніколи до того не під'їдала їй кістки та серце – шматок за шматком – почала вповзати в розум. І що це за нову моду він придумав собі? Чи він вважає себе ближчим до Бога, ніж усі решта? І для чого йому та Біблія? І заради кого він її читає? І хто його настановляє? І взагалі, чого він має бути вдячним ще комусь, крім неї?

Ну добре, не вконтролював він еякуляції. З ким не буває? Але це вона, вона, Неждана, відмовилася від роботи в столиці, передумала вступати до ВИШу, повернулася додому, накупила вітамінів – і навіть тести, цілу гору тестів на дві рисочки – купувала вона сама. І саме вона збиралася дев'ять місяців виношувати їхнє дитя, а згодом і народжувати – ну й хто вигadaв стільки болю при тому благословенному процесі – хіба ж не Дмитрів коханий Бог? – їй потрібно було дякувати і на неї молитися. До чого тут ще хтось?

Про власну молитву в соборі молода жінка геть забула.

Неждана і не думала гамувати свої почуття. Вона стала на ноги, почала кричати на Дмитра – просто жбурляючи порціями негативу, що назбирався в ній за довгі роки (і де в голові чи серці є такі комори?), він намагався втамувати її порив – але вона лише кидала в нього всім, що потрапляло під руку. А потім знесилена, з незгасимим, палючим почуттям вини й незрозумілого страху – а може я психопатка? – заснула.

29

Неждана прокинулася від тягучого, дикого болю внизу живота. У кімнаті горіло світло. Вона сіла на ліжку. Відчуття неприємної, липкої мокроти одразу привернуло увагу.

Дитини більше не було.

І Дімки також.

30

Неждана розридалася.

Скільки сліз людина може виплакати? Мабуть, Неждана переплакала всіх.

Дімка так і не прийшов.

Заплакана, злякана, виснажена, жінка потягнулася за телефоном, набрала номер Дмитра. Слабеньким, зайчачим – ні, риб'ячим голосочком вона благала його повернутися і «зробити щось». І за декілька митей він увірвався в двері. Мабуть, примчав на таксі. Невідомо звідки. То не мало значення.

Він лагідно обійняв її за плечі, пригорнув до грудей, цілував тім'ячко – як дитятку – і шорсткими, мозолястими пальцями витирав їй сльози. Щось шепотів.

Але біль не втамовувався, страх не зникав, пустка не заповнювалася.

Пуста утроба. Спустошене серце. Витовчені мрії чийось важкими ногами – чи не її власними? І жодного, жодного провітку навколо.

Неждана прокинулася в теплих чоловікових обіймах. За вікном стояв яскравий, теплий ранок. Дмитро заснув сидячи, а вона – поклавши голову йому на коліна.

Живіт все ще стугонів болем. Жінка спробувала встати. Але щось таке щемливе стиснуло серце, що вона не змогла втримати чергового потоку сліз.

Навіщо тепер ставати? Для чого тепер жити? Чи пробачить Дмитро? Чи зможу я себе сама коли-небудь пробачити? Чи зможу я коли-небудь забути те, що сталося? Егоїстична вбивця обох своїх дітей. І чого я не померла сама? І чого я тоді не перерізала собі вени?

Дмитро злякано сіпнувся і прокинувся. Він дивився на дружину здивованим, сконфуженим поглядом.

- Що сталося, Жадано?

Але вона відповіла лише гортанним схлипуванням і якимось потойбічним стогоном. Прилипла до його колін і ридала-ридала-ридала.

Ридала, коли він допомагав їй одягнутися, ридала по дорозі в лікарню, ридала, коли зайшли до лікаря.

А коли лікар оглянув її і виніс свій вирок: «Викидень. Маленький термін – нічого страшного. Чистки робити не будемо. Якщо хочете мати дітей – постарайтесь ще рік не вагітніти...» - перестала ридати. Вона оглухла, осліпла. Всі решта рецептори припинили працювати. Реальність вимкнулась. Включився північний кошмар.

Вона винна в смерті своєї дитини. Або Бог карає її. Ще рік не вагітніти. Коли ж тоді? Чи доживе вона? Чи зможе коли-небудь мати дітей? І чи не покине її Дмитро після цього всього?

Ніколи вона не почувалася повноцінною особистістю. Тим паче тепер.

Бо тепер, коли всі ці підвалини, які в нормальних людей складають фундамент, стержень, - у неї були вибиті з-під ніг та ще й розтрошені в друзки.

Тепер, коли життя не мало змісту – бо не мало ні майбутнього, ні теперішнього, ні навіть минулого – воно не мало жодної ознаки, за якою його можна було би назвати життям, - її особистості не могло існувати – бо хіба буває особистість за межами життєвого простору?

Але якщо її не було, то хто ж відчував усю цю тяжкість болю, вини, суму й туги, на чийй свідомості було так багато опіків? Кому належали увесь той страх і зневіра?

Реальність увімкнулася знову, коли Дмитро закрив за Нежданою дверці машини, обійшов її і сів на водійське крісло. Мотор легенько рикнув, кузов задрижав. Чоловік простягнув Неждані пляшку мінералки і жменю якихось пігулок.

Ач, який добрий...

- Шо за таблетки?

- Ти ж казала лікарю, що тебе дуже болить середина. Він порадив пити «ношпу». Ось, візьми, запий. Усе буде добре...

Краще б ти вже, голубе, мовчав... Ну і хто вигадав цю фразу? Банальщина – жах... Далі нікуди...

- Угу, - пробурмотіла вона вголос, - дякую. Все буде добре, так...

- Моя дівчинка...

Неждана відповіла німою, скупую, здавленою посмішкою.

Ніколи би не подумала, що така трафаретна, заїжджена, заяложена і взагалі казенна фраза зможе запалити в мені маленький теплий і світлий вогник... То все ще буде?..

31

Дивно, але після того страшного випадку їхні стосунки з Дмитром налагодилися. Між ними виникла якась інша довіра, солодке почуття близькості. Те, що їм довелося пережити разом, удвох – зріднило їх. Мрії – однакові, до речі, - які плекали поодиночі, і які розбилися водночас, стали їхнім спільним фундаментом. Для мрій нових, які плекатимуть удвох.

І як би Неждані не було сумно й важко, вона тягнулася до чоловікового оптимізму, до його сили, їй хотілося шукати разом із ним того світла, того Бога, який надихав його. Їй хотілося бути поруч із ним... Завжди й усюди.

Тепер їй було байдуже до свого малювання – таким воно здавалося їй тимчасовим і неважливим. А сім'я була важливою. Її цінності – вічними.

Неждані не хотілося колупатися у власних розмислах, у екскрементах власного розуму. Що там знайдеш, крім зарубцьованих ран, запліснявілого болю, древніх образ? Зате їй хотілося пізнавати Дмитрову душу – вона була такою величною і свіжою, як хвойний ліс у ранковому тумані – теж, до речі, один із улюблених дитячих спогадів...

Дмитрова справа йшла дуже успішно, і це дозволяло Неждані залишатися вдома й не працювати. Усе, що від неї тепер вимагалось – просто насолоджуватися життям, відживляти свій організм, бути щасливою і підтримувати чоловіка.

Вона знаходила заспокоєння в рівномірному стукоті Дмитрового серця, в ніжному блюзі Нори Джонс і Едуарда Драча, вона зачитувалася до пізньої ночі, сиділа, обійнявшись із паруючим горнятком запашного чаю, за книгами Дзвінки Матіяш, Луїзи Мей Елкотт і Франсін Ріверз – з останніми двома авторками її познайомила Мартуся, яка, на відміну від решти подруг – чи краще сказати знайомих, бо подруга в Неждани була одна – завжди знала, що Неждани насправді потрібно в кожен конкретний момент; або прогулювалася засніженими барвистим листям алейками, дивилася романтичні комедії – і розчулено від них плакала, і співала, і танцювала – з Дмитром і сама, і просто сміялася.

Зір почав ясніти, ямочки все частіше прикрашали Нежданине личко. На щоках з'явився повноцінний рум'янець – та й самі щоки нарешті з'явилися.

І, неочікувано для самої себе, жінка почала малювати.

Їй снилися різні сюжети, і вона, ледь прокинувшись, бігла до свого куточка, вмикала мамину «чарівну» лампу – ранок дуже пізно заходив у гості теплим промінням – і малювала-малювала-малювала. Повертаючись із прогулянки, вона знову поспішала до своєї імпровізованої майстерні, і з диким поривом кидалася до пензлика – він просто танцював у неї в руках! Навіть інколи увечері, п'яна від щастя, від Дімки, вона цілувала його в чоло, і знову бігла до чистого листка.

Картинки виходили дедалі гарнішими.

- Нежданко, я впевнена, що ти сьогодні після обіду будеш мати час для мене!!! – дзвінким голосом із шалапутськими нотками Марта завжди піднімала настрій кому завгодно. – Я прийду десь о третій.

Ну і що тут скажеш? Звісно, Неждана з нетерпінням чекала гостю.

- Знаєш, у нас сьогодні в честь дня народження шефа зробили скорочений робочий день – нібито, щоби ми зрозуміли, який він у нас добрий, і щоби любили його й шанували, - наспіх поцілувавши подругу, Марта ввалилася в двері, так-сяк скинула туфлі на височезній шпильці, жбурнула ними в сторони, потрясла втомленими ніжками й погнала на кухню, шелестячи пакетом з якимось там смакотульками. Неждана була певна, що серед Мартиних гостинців обов'язково знайдеться баночка «згущику» - дівчата просто шаленіли від цього делікатесу.

У Неждани вже парувал чайник. Красивий чайний набір на дві персони також уже чекав на столі.

Вона навіть сама спекла пиріжки. Маленькі круасани з ванільним кремом.

А тепер стіл заповнився ще й виноградом, шоколадом, баночкою згущеного молока й купкою книжок.

Неждана часто дивувалася, як у них з подругою гарно плелися розмови – як плющ на стіні бабусиному дому – так витончено, з витіюватими завитками, покриваючи всі можливі теми (тобто, вікна, балкони, двері, потріскану штукатурку)... Молоді жінки обговорювали прочитані книжки, мистецтво, нові рецепти смачних страв, своїх коханих чоловіків – тоді з кухні долинали найгучніший і найщиріший сміх – обговорювали моду й раптово переходили на глибокі філософські теми, розповідали одна одній про посаджений вчора вазон – і згадували голод у якійсь африканській країні й фантазували, як можна вирішити різні глобальні проблеми.

Стенографіст зламав би перо. Якийсь прохожий, підслухавши їхню розмову під вікном, ніяк би не зміг відсортувати речення за темами, виокремити, за яким принципом відбираються думки, і хоча би щось зрозуміти. Але дівчатам було добре разом – і це було головне. Вони-то точно розуміли, про що говорять. І розуміли навіть набагато більше – і те, про що мовчали – просто за браком часу чи словесних образів.

- Неждано, ти малюєш чи не? Коли їдемо на твою виставку в Париж? Слухай, я вже дуже хочу в Париж – не змушуй мене довго чекати... До речі, ти знаєш, яка виставка високої моди пройшла там кілька днів тому?..

Але Неждана вже тягла подругу в свою «майстерню».

- Та ти шоооооо?!!!!! – Марта закрила щоки руками. Пауза була довгою, але обірвалася надто раптово. – Ну ти даєш, Неждано!!! А я ще на тебе розраховувала!!! Ось тобі й на... І це довіряти найкращій подрузі... Всьо, тепер десятому закажу... Ну і як ти могла?! У мене ж ще закордонний паспорт не продовжений, а продовжувати його будуть мінімум місяць. І якось би з шефом – тим самим, добрим – наперед домовитися. А ти вже зібрала повну колекцію і точно вже домовилася з якимось-там Жан-П'єром!!! Ну хіба не нахабство? І я пропущу момент, коли ти станеш звездою “Elle”, і хтось – але вже не я – буде твоїм персональним стилістом на твоїй першій автограф-сесії, і де б ви думали? – в Парижі, місті моєї мрії. До побачення.

Марта демонстративно замарширувала в коридор і почала взуватися.

- Ой, замучили мене ті шпильки. Нікуди не піду. Хоч ти і паскуда. Геніальна, звичайно, але паскуда.

Марта розвалилася на ліжку:

- Парижжжжжж...

32

Похвала надихала Неждану. І вона почала малювати ще несамопитіше. Тепер не просто «для душі», тепер вона вимальовувала кожен штрих, вкладаючи в нього велику мрію.

Щастя в сім'ї дало їй нове, глибоке натхнення.

Коли Дмитро повісив кілька картин у себе в робочому кабінеті, а якісь закордонні інвестори – які зацікавилися його бізнесом, але вкласти грошей чомусь не стали, – побачили Нежданині творива і одразу КУПИЛИ їх – натхнення стало ще більше.

Жінка малювала, малювала, малювала. Але намалювати омріяний шедевр не вдавалося. Чогось все одно не вистачало.

Неждана згадала, як у дитинстві намагалася впіймати «завтра» - і не могла. Так і зараз вона не могла впіймати абсолютного щастя. Щастя нагадувало марево. Тільки-но вона підходила ближче, ну зовсім близько – і воно зникало. І поставало перед нею у ще звабливішій формі – тільки на дві милі даліше, ніж попереднє.

Що саме було тим відсутнім «третім інгредієнтом», Неждана визначити не могла. Але його однозначно не вистачало.

Бо ще жодного вечора Неждана не засинала з приємним почуттям завершеності, з розумінням того, що вона все зробила, і що все було саме так, як мало би бути, і що вона абсолютно щаслива і вдячна за прожитий день.

І чомусь щоранку жінка прокидалася з невиразним, невиправданим почуттям тривоги.

Ця недовершеність і тривога гнітили її. Вона притлумлювала їх, як могла, заганяла якомога далі – десь у підкірку – але вони й звідти не давали жінці спокою: пролазили в щілинки нічних кошмарів і псували вранці настрої спогадами про те, що наснилося.

Неждана гамувала, маскувала, «перебивала» всі ці почуття теплом Дмитрового тіла, ароматом ранкової кави, свіжим дотиком світанкового туману, дзвінками-листами до й від матері, запахом фарб, теревенями з Мартою за «згущиком», новими барвистими шаликами, шоколадом і красивими сережками, своїми відчайдушними мріями.

Але кошмари все одно були – невловимі, невидимі, але незмінно присутні – як мрець у щойно закопаній могилі. Ніби знаєш, що тіло вже стало порохом, і що ніякої сили не має – ні хорошої, ні поганої, але самотньо стояти поряд із ним все одно якось неприємно – чи то через нав'язані стереотипи, чи то через пращурівські забобони...

І щось таке відбивалося на Нежданиних полотнах – таке ж невловиме, таке ж невиразне – але відчутне; якийсь проблиск її туги – за чим? за ким? – якийсь відгомін нездійсненої мрії, ностальгії за дитинством, за непережитим щастям, за непочутими татусевими розповідями про армію.

- Дмитрику, - Неждана сиділа в чоловіка на колінах, обплівши йому шию руками, і заглядала у вічі, - скажи, для чого ми живемо? Чи може бути людина щасливою в принципі? Дмитре, ось ти, до прикладу, для чого живеш? Ти щасливий?

Чоловік ніжно дивився на неї. У його очах не було тої туги, яку вона так боялася побачити в дзеркалі. У його очі було легко дивитися.

- Жаданко, я чогось думаю, що Бог створив усіх нас для того, щоби ми були щасливими. Я вірю, що в кожного з нас є якийсь своє призначення... Не знаю, як це пояснити, але відчуваю це. Ось ти, дівчинко, призначена бути геніальною художницею. І чудовою дружиною та мамою, - у його чистих, добрих очах заграли веселі іскорки, - це твоє призначення. Моє призначення... еее... бути добрим чоловіком і татом – це я знаю точно... ну і знайти істину – а тоді йти слідом за нею. Знаєш, у Біблії написано: «...пізнайте істину, і вона зробить вас вільними...» Ось цю істину я і шукаю. Поки бачу лише «до повороту». А там – буде видно...

Але я щасливий. Я дуже щасливий вже і зараз. Знаєш, я часто прокидаюся і думаю: який же Бог до мене добрий. У мене є все, що може бути потрібне людині в земному житті. Навіть більше: у мене є моє величезне кохання, - він знову усміхнувся і притиснув дружину до себе, - але крім того, у мене є Він. І є Його Лист до мене - Біблія. Я не знаю, як ти на це зреагуєш, але це вона робить мене щасливим. Вона відкриває мої очі на багато речей, яких я раніше не помічав...

О, Неждана на те реагувала добре. У неї більше не виникало ніякої ревності: після того випадку, коли вона пережила стільки болю, коли вона завдала стільки болю йому – а він все одно був поруч, він тримав її за руку, він пригортав її до своїх грудей – і він залишився з нею, і – Неждана була певна – не збирався її покидати, вона йому повністю довіряла. Крім того, це чоловікове читання, ці його пошуки справді змінювали його. Дмитро став вдумливим, зосередженим на чомусь дуже важливому, хоча й відстороненому. І він дійсно виглядав щасливим. І те його щастя не було поверхневим, воно не було награним – воно БУЛО в ньому. І Неждана теж воліла мати його. Тому тягнулася до чоловіка, розпитувала його про все на світі – а він відповідав, і це лише зміцнювало їхні почуття.

Неждана теж почала читати Біблію. Правда, у неї виникла закупорка на Книзі Чисел. Але Дмитро пообіцяв, що далі буде цікавіше, і Неждана вперто гортала сторінки, бурмочучи про себе невідомі слова...

33

- Жадана, пакуй валізи! Швидко!

Наказовий тон Дмитра здивував Неждану. Вона підняла голову від в'язання і пильно подивилася на чоловіка. Він стояв до неї спиною, вибираючи книжки з полиць.

Легенький холод пробігся по тілу жінки. Що це він задумав? Що трапилось? Знову якісь зміни... Ну ж тільки все втрамбувалося трішки...

Неждана відклала шпиці й обійняла себе – ніби захищаючись чи намагаючись зігрітися. Нижня губка відстовбурчилася сама по собі. Брови з'їхалися до купи і вигнулися здивованою дугою. Неждана думала.

Дімка, все ще стоячи спиною до дружини, крадькома глянув на неї через плече. Ого, серйозний вигляд цієї жінки кого завгодно міг розсмішити. І він розсміявся.

Неждана підвела на нього зляканий, здивований, дещо розгніваний погляд.

Але він присів біля неї, обійняв за плечі й притиснув до себе. І Неждана вже усміхалася.

- Сонечко, я взяв відпустку і заправив повний бак. Ми їдемо на море!!!

Жінка ще ніколи не була на морі. Вона часто його малювала – ще з дитинства, мріяла про нього, уявляла, але ще ніколи не бачила!

Їй хотілося розплакатися, розсміятися, поскакати, потанцювати, кинутися Дмитру на шию – але вона навіть йому не подякувала: зірвалася з крісла, кинула абияк своє в'язання і, вистрибуючи, як молода кізонька, побігла в коридор – витягати з шафи свою велику валізу. За хвилину звідти почувся шум, гам, стукіт, але Дімка не йшов на допомогу дружині. Він знав, що Неждана мусить виразити якимось свої емоції. А її поспіх нічим не загнуждаєш. Така вона вже є.

Цілу дорогу жінка не могла нормально всидіти. Вона постійно відкривала-закривала вікно, просила Дмитра зупинити машину, щось фотографувала, наспівувала, пиццала, одним словом, потроху виводила чоловіка з рівноваги.

А він так давно мріяв про цю відпустку! Так хотів розслабитися, забути про всі проблеми, негаразди, робочі клопоти. Так довго вмовляв партнера, щоби той погодився попрацювати тих десять днів наодинці! І так сподівався на такий самий спокій з боку дружини. Йому вже хотілося, щоби вона нарешті сама спакувала валізи, наготувала їжі в дорогу, сиділа в машині, наче штурман, із картою, і допомагала йому відшукати правильний напрямок. І тихенько собі насолоджувалася разом із ним.

Але де там. Здається, він подорослішав на багато років скоріше, а вона застрягла в своїй підлітковості. Дмитро зціпив зуби й навіть намагався усміхатися, але коли дружина налякала його черговим писком на трасі, і він мало не врізався в автомобіль, за яким їхав, його терпіння луснуло.

- Жадана, заспокойся!!! – grimнув він. – Скільки можна пиццати, вищати! Я за кермом, і це траса, траса, розумієш? Я ще ніколи не їздив по трасі. І мене вже голова болить від твоїх криків і співів. Чесно.

Уже в наступну мить він пожалкував, що накричав на дружину, але просити вибачення не збирався. Адже ж нічого такого поганого він не зробив - просто був змушений трохи притишити збуджену Неждану.

Жінка принишкла, ображена, і притиснула чоло до скла.

Її маленька психологічна втеча.

По дорозі Неждана заснула, і Дмитро знову розхвилювався. Він сам не знав, у чому проблема, чому раптом він почав помічати стільки недоліків у дружині. І чому раптом йому так гостро захотілося її підтримки, навіть просто того, щоби вона зараз не спала, а разом із ним вартувала на дорозі.

- Боже, допоможи мені. Жадана мене чомусь виводить із себе. Може, я вже зовсім розслабився? Розслабився з роботою, розслабився і в сім'ї? Але мені набридло, чесно набридло, весь час панькатись із нею, бавити її. Я хочу бути чоловіком для неї, а не татом. Хочу, щоби вона піклувалася про мене, як має піклуватися дружина. А вона навіть не додумалася зробити достатньо канапок у дорогу... Боже, допоможи мені не зірватися. Я не хочу розрушити те, що ми так довго будували. Але я вже просто починаю падати на силах. Мені потрібні і її зусилля, також!!!

Дмитро стиснув кермо й навіть не відчув, як почав молитися вголос. Він часто так робив, коли сам їхав у машині.

Неждана прокинулася. Вона чула цю сповідь. Чула, як Дмитро ділився з Тим, у Кого чомусь так палко почав вірити, наболілим. Своїми турботами і страхами. І навіть розповідав Йому про неї. На очі вибігли сльози, але Неждана завмерла, намагаючись не поворухитися, аби не виказати того, що не спить.

І вона почала молитися. Молитися подумки, але, мабуть, на небі її слова звучали громом, наче підсилені найпотужнішими концертними колонками.

- Боже, я теж так не хочу. Я хочу бути доброю дружиною для свого чоловіка. Хочу його кохати так, як Ти це запланував. Хочу піклуватися про нього. Хочу догоджати йому. Хочу бути для нього радістю, а не болем. Хочу жити для нього, а не для себе. І хочу навчитися любити Тебе, як робить це він... Допоможи мені, будь ласка, в цьому! Амінь.

Дмитро також закінчив свою розмову з Богом. Ще кілька хвилин Неждана вирішила повдавати свій сон, а тоді потягнулася, позіхнула, і дуже вдало зіграла своє пробудження.

- Ой, ми ще їдемо? Ти не хочеш лягти трішки поспати? Нічого, якщо ми трохи пізніше приїдемо на море...

- Так ми всю відпустку проведемо в дорозі, - все ще не вірячи в можливість позитивних змін, буркнув Дмитро. Він чомусь був переконаний, що Неждана хоче, аби він зупинився тільки тому, що її трясє, і вона не може спокійно спати. Звісно, їй байдуже до нього.

- Хм... Якби я тільки вміла водити машину! Я би повела, а ти би спав... Ти виглядаєш втомленим...

- Нічого, нормально. Я би тобі все одно не довірив машину на трасі. З твоїми емоціями...

- Дмитрику, вибач мене. Я просто так тішилася!!! – Неждана м'яко поклала руку на чоловікове коліно. - І навіть не того, що їду на море, хоча і того – теж, але більше всього тішилася, що ми оце з тобою вдвох, і такі щасливі, і що ти такий хороший,

ну, коротше... Дімчику, давай, зупиняй машину. Ну й нехай піввідпустки в дорозі, зате вдвох. Ти і я. Хіба ж ми не заради того їхали?

Дмитро здивовано подивився на кохану. Гм, цікавий поворот... Неждана так раптово стає хорошою дружиною? Молитва так швидко діє? А, може, ця молитва була вголос? Та ну, чого би молитися вголос при сплячій Неждані. Вона би негайно прокинулася... А це ж ні...

Дмитро проїхав ще трішки й припаркував машину неподалік якоїсь заправки. Неждана потягнулася до нього руками.

- Я люблю тебе.

- І я тебе, - Дмитро опустив сидіння, дістав свій картатий плед, і поправив Нежданин. – Тобі не холодно?

- Зовсім не, - вона усміхнулася, витягнулася і почала допомагати йому закутатися.

Дмитро тільки здивовано дивився. Якщо це в неї не просто тимчасовий вибух ніжності, то відпустка обіцяє бути приємною пригородою.

34

Неждана стояла на березі моря і плакала. Дмитра поруч не було. Їй так хотілося трохи побути самій.

Усе своє життя вона на палітру почуттів збирала болі, образи, мрії, у які сама часто не вірила, навіть своє кохання, розріджене сумнівами та хвилюваннями. У неї так мало було справжнього щастя!

Неждана дивилася на ці ніжні, але все одно такі чіткі та насичені, кольори навколо. Пастель, акварель. Ось трішки олії на горизонті. Вона сіла навпочіпки, торкнулася ще холодного ранкового пісочку. Пальчики намацали щось тверде. Неждана піднесла до очей крихітну ракушку і заплакала.

Оце вперше в житті вона знайшла ракушку! Для неї це відчуття було схожим на те, яке було в першовідкривачів землі Ельдорадо, що розглядали «камінці» на дорозі й готові були цілувати землю.

Неждана протерла своє «золотко» від піску і вирішила, що обов'язково зробить собі з нього кулон – на пам'ять. І для натхнення. Вона стиснула ракушку в кулачку й притисла руку до серця.

Ранкове сонечко ніжно пестило Неждані обличчя. Обриси набирали різкості, контрасти розпливалися. Неждана знову глянула на свою знахідку та усміхнулася. У її житті таки було багато щастя! Багато людей, які її любили. У неї була матуся, у неї був дядько Роман, і бабуся, і Дмитро, і Мартуся. І навіть Владислав. Хто зна', чи була би вона сьогодні жива, якби не той молодий вчитель? Здавалося, Хтось великий завжди окутував її своїм невидимим покривалом, щоби зберегти,

захистити. Але вона цього ніколи не помічала, не хотіла помічати.

Вона бачила тільки все погане. Вона пам'ятала тільки горе. Вона пам'ятала тата, пам'ятала злидні, смерть дядька Романа, неприйняття класу, пам'ятала від'їзд мами, аборт, зраду Нестора, вона пам'ятала викидень і моменти, коли Дмитро робив їй боляче. І вона завжди боялася, що щось страшне може трапитися з нею знову.

І цей страх заплутував думки, заступав образ її майбутнього шедевр, травив щастя, розбивав серця тим, хто її насправді любив, і відштовхував їх від неї. Вона колись помічала холодний пісок і бите скло де-не-де в ньому, але не знаходила своїх ракушок. Запхавши ноги в морську воду, відчувала зимне пощипування, але не п'янливе лоскотання піни.

Неждана обійняла себе, повернулася й побігла до Дмитра. Він уже ставив намет.

Ну як? – чоловік весело помахав їй рукою.

Неждана підбігла до нього, обвила його шию, всім тілом притислася до його розпашілого тіла, і розтиснула кулачок. Дмитро засміявся і кинув їй шнурки.

Час від часу переговорюючись, пересміюючись, Дмитро з Нежданою поставили свій намет і облаштували його. Два теплих спальника, дві подушки. Надувний матрац, на якому вони збиралися спати вночі, поки що кинули біля входу в намет. Сьогодні вони ще будуть на ньому плавати. Ніжно обійнявшись і дивлячись на небо. А хвили гойдатимуть, заколисуватимуть...

Дмитро розклав мангал. Тут вони готуватимуть сніданок. Прісної води вони взяли кілька пляшок, решта можна буде докупити. Неждана спостерігала за своїм чоловіком і чудувалася його передбачливості.

Дмитрик навчив її готувати яечню в польових умовах, вона швиденько зробила його улюблений салат, поки він кинув варити чотири сардельки. Неждана ще ніколи не мала такого несамовитого апетиту. І як тільки вони взяли в руки свої алюмінієві миски та кружки з польовим чаєм, Неждана готова була проковтнути все за раз. Але Дмитро рукою зупинив її.

- Давай помолимося.

І вони схилили голови.

Їхній намет стояв неподалік від води. Так що вночі вони зможуть чути етюди морського прибою. Трохи далі від них стояли ще декілька наметів. Один належав молодим хлопцям, п'ять інших – сім'ям із дітьми, - мабуть, ті сім'ї відпочивали разом, бо всі їхні п'ять наметів стояли кільцем, ніби формуючи маленьке поселення. Навет Дмитра та Неждани стояв якимось відокремлено, але то молодятам зовсім не заважало. Вони раді були опинитися наодинці. Дмитро заслони́в вхід до їхнього тимчасового пристановища, обв'язав велосипедним джгутом і закрив його на ключик. На машину накинув брезент і теж його зашнурував.

Взявшись за руки, молода пара побігла до моря. Дмитро підхопив Неждану на руки і зайшов із нею на глибину – вода сягала йому губ. Тоді різко впустив дружину.

- Тобі треба навчитися плавати! – гукнув він.

- Аааааааааа, - несамовитий радісно-переляканий вереск – і відпочиваючі на березі раптом подивилися в одному напрямку. Через хвилику вони вже знову займалися кожен своїми справами, усміхаючись собі під ніс від щойно побаченого романтичного епізоду...

А Неждані з Дмитром було байдуже до того, що на них зглядаються люди – їм усі ці борсання, крики, вовтуження, поцілунки у воді приносили стільки радості! Зовсім швидко вони почувалися виснаженими та щасливими. І, головне, – Неждана таки навчилася плавати.

Коли Дмитро з дружиною, взявшись за руки, дійшли до свого намету, Неждана готова була з'їсти слона. Вона ніколи не могла подумати, що в неї може бути та-аакий апетит!

- Дівчинко, ти ж луснеш! – пожартував Дмитро. Але Неждані було байдуже. Вона продовжувала ооскаженіло наминати куплені харчі.

35

Коли Неждана почала розбирати вміст своєї валізи, а Дмитро допомагав то все розфасовувати, у нього знову десь із живота піднімався добрячий шмат обурення: ну й нащо було так завантажувати машину? Неждана привезла з собою мало не всю свою творчу майстерню. Хоча за минулий день вона навіть не згадала, що в неї ще одна валіза нерозпакована. Ганяла по пляжу, як навіжена, збирала всілякі ракушки та камінчики, ловила медуз і хлюпала на засмагаючого Дмитра водою. А сьогодні зранечка бігала фотографувати схід сонця, а потім одразу взялася будувати піщані замки, для чого й розбудила змореного чоловіка.

- Нежданко, а ти не подумала, що можна було би всі свої враження законсервувати – ну, в пам'яті, на фотографіях, ну ракушок набрати з собою, врешті-решт, і дома те все малювати? Як ти на цьому піску розкладеш мольберт, про альбом я взагалі мовчу?...

Неждана винувато опустила голову й почала рвучко запихати то все назад. Таки не за мальовидлом вона на море приїхала.

- Сім'я важливіша за кар'єру, - по-піонерськи кинула Дмитру, чмокнула чоловіка в щоку, як-небудь зашпилила валізу й побігла – знову до моря...

Але жити без зображуваних образів було для художниці нестерпно. Дмитро не без подиву побачив, розпалюючи ватру, що дружина моститься поряд із розкладеним вогнищем із якимось своїм творчим приладдям. У проблісках вогню Неждана малювала свої враження.

Вона не могла забути цю мить: внутрішню гармонію, море ніжності, комфорт – у своїх старих протертих джинсах і вив'язаному матусею голубому светрику, з розпущеним волоссям, яким бавився солоний морський вітерець – і здійснену мрію, і прохолодний пісок, і звук хвиль, і зірки на небі, і ватру, і теплий-теплий погляд Дмитрових очей.

А Дмитро сидів, мовчки, зачарований, замилюваний – нею. Її рум'янцем, що ще не встиг перетворитися в повноцінну засмагу, але дуже їй личив, і цими блакитнющими, ніби підсвічені кольором затишного светрика, очима, і привідкритими в творчому азарті губками, і красивими лініями тендітного личка.

Дмитро не хотів перебивати симфонію внутрішніх відчуттів, яку зараз відчувала тільки Неждана, але згодом міг побачити цілий світ – він знав, що недомальовані образи не даватимуть їй спокою, і вона не зможе зосередитися на коханому, аж ніяк. Тому вирішив зачекати. Вогонь весело спалахував танцюючими язичками. А в тілі молодого чоловіка загоралося полум'я пристрасті й чуттєвості.

Нежданині ніздрі легенько роздулися. Вона прикусила нижню губу. Від напруження, від зосередження, від того, що народжувала маленький шедевр. Дмитро тихенько підвівся і навколішки заліз до намету. Він приготує для своєї Жадани маленьку казку. Сьогодні він зробить усе можливе, щоби ця маленька, але така сильна, така натхненна, така чудова жінка почувалася дійсно щасливою.

Прибравши в наметі й розстеливши м'які спальники так, щоби вони повністю покривали надувний матрац і утворювали своєрідний «плінтус» по периметру намету, Дмитро виліз назовні. Неждана все ще вдумливо малювала. Він підвісив

велике залізне горня з водою над вогнем, а в маленькі розсипав запашного чаю, який купив напередодні в одного галасливого, але дуже приємного грузина.

Неждана підвела на Дмитра погляд і усміхнулася.

- Я закінчила, - чомусь прошепотіла вона. – Хочеш подивитися?

Дмитро підійшов до коханої і ніжно-ніжно обійняв за плечі. Його руки були гарячими. Неждана відразу відчула добре знайому хвилю жаги в тілі. Легесеньке тремтіння пробіглося по спині. Дмитро взяв малюнок із її рук. Він мовчав.

Малюнок був виконаний олівцями – у ніжних пастельних, Нежданиних улюблених, тонах. Вона часто малювала звичайними кольоровими олівцями, коли хотіла відобразити щось дуже особисте, що стосувалося тільки її. Було тут щось від її інфантильності. А ще, мабуть, від тих спогадів про незайману чистоту, наївність і розбите вщент дитяче щастя, коли можна було скільки завгодно малювати в маминих блокнотах і навіть по книжках, а світ навколо був таким доброзичливим і цікавим.

Останнім часом, коли сімейні стосунки зміцніли, Дмитро нерідко бачив Неждану з олівцями. Але ніколи ще він не помічав у її малюнках ні такої ніжності, ні такої майстерності.

На картинці було зображене ранкове море, за яким сходило сонце: неймовірно вдало підібране багатство та відтінкова гра кольорової гами вражали. Та все це було лише тлом: на передньому плані чітко вимальовувалися дві фігури. Смаглявий чоловік із виточеним, м'язистим тілом сидів на піску, спиною до глядача, і дивився на сонце. Щось у його фігурі видавало впевненість, спокій, гармонію. Поруч із ним, у

профіль, навколішки стояло крихітне дівча. Нічого в образі дівчини так не впадало в очі, як м'яке світле волосся, яким бавився вітер, і закоханий, захоплений погляд. Вона дивилася на мужчину, поклавши одну делікатну ручку йому на плече. Можливо, Дмитро звернув увагу на ці деталі тому, що вони були такими знайомими... Він підвів погляд на Неждану. Вона сиділа, усміхнена, щаслива, заспокоєна, повна якогось світлого миру, і дивилася на нього тим самим захопленим і закоханим поглядом. На малюнку були вони. Чоловік і дружина. І безмежність навколо. Дмитро поцілував кохану в чоло, заніс малюнок у машину й акуратно поклав у папку з документами. Йому не треба було запитувати Неждану ні про що – він знав, що це подарунок, і вже знав, куди він його поставить. Малюнок стоятиме в його кабінеті на столі й надихатиме його на досягнення мрій. І нагадуватиме йому про ту, заради якої варто це робити.

Чоловік повернувся до Неждани. Вона так само сиділа біля вогнища і вдивлялася в нього. Її личко світилося щастям. Дмитро тихенько потягнувся за фотоапаратом. Такою красивою вона ще, мабуть, не була ніколи.

Вода закипіла й Дмитро заварив духмяного чаю. Неждана тим часом розклала на тарілочки печиво. Обоє мовчали. Говорили тільки їхні погляди...

Потонувши в Дмитрових гарячих обіймах, Неждана тремтіла всім тілом. Бажання, змішане з терпким почуттям ніжності - вражаюча суміш. Кожен його дотик, кожен порух, кожен поцілунок, його запах, його тепло, його дихання – все це відбивалося у скроня ударами. Вона вже не чула себе. Уже був тільки він, тільки вони двоє, тільки це неймовірне почуття єднання.

А потім її свідомість розкопала звідкись іще один образ – образ її Тарзана. Він теж колись був таким ніжним, пристрасним, таким могутнім. Він теж так само палко цілував – і розбив їй серце.

У гущі ейфорії десь напінювалася гіркота. Неждана намагалася зняти її, викинути, відкривши очі й вдивляючись у темноті в обриси чоловіка, який ніколи її не образить, не скривдить, ніколи не кине напризволяще, не розіб'є серця. Але чи так воно? За гіркотою прийшли сумніви. І вони розбавляли Нежданину насолоду. Вони робили її нестерпною.

А Дмитро ловив кожен подих коханої. Він зцілював їй із губ стогони, ніжними пальчиками забирав волосся з чола. Він був близьким, і відданим, і люблячим.

Неждана відкрила очі й вбирала його образ. Вона боролася із картинками з минулого, протиставляючи їм картину її теперішнього – і майбутнього. Вона вже не намагалася втекти від спогадів – вона їх переписувала.

Тільки цього разу на сцені були не ті актори. І цього разу був Інший режисер.

Відчуття, залишені Нежданиним першим коханням на її тілі, потроху блідли – Дмитрове виконання мелодій любові перевершувало те, яким вона колись захоплювалася. А ще – він додав нових інструментів, нових фарб. Він додав до їхньої близькості той «третій інгредієнт», якого Неждана сама не могла відшукати.

36

Ніколи ще Неждана так не раділа поверненню додому. Адже це був її дім – не просто дім, де жили її спогади. Це був дім, освячений її коханням. Із кожного його куточку до неї усміхалося щастя.

Неждана знала, що Дмитро вибрав для них нову квартиру, меншу за цю, але їхню, власну, і вже до середини осені вони зможуть перебраться туди. А в цю квартиру повернеться мама. Але їй не було сумно змінювати дім. Дім тепер був там, де було її серце. А її серце було в Дмитрові.

Приємні сімейні будні перетворилися з рутини на щоденні маленькі свята. І звідкись бралися у неї і натхнення, і час, і ідеї. Вона майструвала, малювала – і продавала це все старенькому художнику з Музейної – його вона прозвала своїм менеджером. Але це не заважало їй готувати чоловікові найсмачніші страви, читати й щодня витягувати Дмитра на прогулянки.

І одного дня Неждана дізналася, що знову вагітна. Відчула якось інтуїтивно, ще навіть не помітивши затримки місячних. Вона одразу побігла в аптеку.

Вночі довго не могла заснути – все чекала ранку. Задрімала – але той сон був неспокійним, збудженим, часто переривався. Та за вікном ще було темно, і Неждана знову закривала повіки.

Ще тільки сіріло, але жінка не могла влестися в ліжку. Вона рвучко підвелася, схопила малесенький пакуночок, придбаний напередодні, і поспішила у ванну, намагаючись не розбудити Дмитра.

Тремтячими пальцями вийняла стрічку. Ну будь ласка, будь ласочка, нехай буде дві смужки!!!

Неждана збуджено рахувала секунди.

Тонесенька змійка пробігла по всій довжині. Дві жирні, впевнені лінії заясніли впоперек неї. Неждана тихо заплакала й стала на коліна.

Вперше вона так довго, відверто, так по-справжньому молилася. І вперше точно знала, що Він її почув.

Тихесенько підвелася з колін і прочинила двері до коридору. Там уже стояв Дмитро й усміхався. Він міцно-міцно притиснув дружину до серця.

Він про все здогадався. Він усе зрозумів. І говорити нічого не потрібно було...

У них буде дитина, дитина, донечка! Господи, нехай я її виношу, нехай народжу!!! Я згідна на увесь той пологовий біль, і на муки, на все згідна, лиш би дитя народилося живим і здоровим!..

Неждана усміхнулася чоловікові. Вони обоє знали, що готові стати батьками.

...Земля достигла, визріла, розтеплілася – вона була готова прорости буйним врожаєм, виколоситися добірним плодом. Їхня з Дімкою сімейна колія була добре втрамбована, душі, й характери, й думки, - усе сплелось в один міцний, гармонійний союз: Неждана вже й не пам'ятала, коли між ними спалахувала сварка; конфлікти – то так, бувало, але обов'язково хтось із них жбурляв на підозрілий полум'яний язичок відро холодної води – чистої, безкорисної, всепрощаючої любові.

«Вибач, ріднятко. - Ну й нехай буде по-твоєму – я не проти. Так навіть краще. - Ти справді так хочеш? Гаразд. Знай, як я тебе кохаю».

Найдивнішим було те, що тепер уже не лише Дімка кидався з брезентом у руках навколішки, придушуючи раптовий спалах – а вона, вона сама, встигала загасити будь-яку суперечку ніжною усмішкою, схиленою до плеча голівкою, теплим поглядом, лагідним дотиком долоньки, покладеної поверх його руки – її крихітна ручка закривала лише половину його – чоловічої, натрудженої, з грубуватими вузличками на пальцях – але цей доторк, цей щирий, істинно жіночний, вибачливий доторк, загладжував будь-який її гріх, будь-яке криве слово. І тоді вона легко, без усяких докорів сумління, знову занурювалася в Дмитрове тепло, у його ніжність, його ледь-не-батьківське всепрощення...

Тепер вони обоє читали Біблію. Хай і не розуміли багато, і з чимось не погоджувалися, але читали – і воно змінювало їхнє життя.

Разом вони відвідували лікарів і студіювали книги про виношування та народження дитятка.

І тепер Неждані не доводилося витягувати коханого на прогулянку. Він і сам поспішав провести зі своїм невеличким сімейством кілька щасливих хвилин у ніжній прохолоді ранньої осені.

37

Неждана сама не знала, чому, але переїзд на нову квартиру для неї видався символічною подією.

У неї таки починалося нове життя. Тонесенька талія дуже швидко видала маленьку кульку знизу живота. Неждана одразу відчула себе мамою. І часто порівнювала себе із кенгуру. Навіть намалювала серію малюнків із цією мамою-непосидьком і крихітним цікавим малям, що великими очима роздивлялося світ, визираючи з матусиної сумки.

А ще в Неждани з'явилося місце, про яке вона завжди мріяла, і яке вона саме таким і уявляла – її творча майстерня.

Хоча квартира була однокімнатною, сама кімната була немалою – її запросто можна було перегородити й зробити із неї дві менших. Але Неждана прагнула вільного простору. І навіть скоре народження дитятка не могло примусити жінку «прибрати в кутку», як часом жартома висловлювався Дімка. Майбутня мама була переконана, що її малюк повинен розвиватися, пізнаючи світ без обмежень. Жінка навіть мріяла, як вони з малечю розфарбовуватимуть ватмани, рачкуючи по підлозі, яскравими фарбами.

І даруватимуть свої шедеври щасливому татусеві...

***

Хтось знову подзвонив у двері. Якщо це той самий ранковий хуліган, то йому доведеться несолодко.

Неждана кволо підвелася з ліжка, акуратно склавши свої дитячі малюнки, які якраз перебирала, на табуретку. Намагаючись натягнути на обличчя приємну усмішку й водночас підбираючи гострі словечка в розумі, жінка рушила до дверей.

- Ви... вибачте, - на порозі стояв низенький хлопчик-підліток, переминаючись із ноги на ногу, і від хвилювання не міг вимовити чіткого слова. У його руках був чарівний горщик із дрібними блакитнющими фіалками і маленький голубий конверт. – Ваш... еее... чоловік... просив передати Вам, а я... цей... загубився, думав, переплутав будинок. Я Вас, напевне, розбудив, вибачте! Я не навмисне! – хлопчик протягнув худі руки з подарунком Неждані.

Щось було в тому підлітку таке, що вся злість раптом вивітрилася з її язика, і, піддавшись незрозумілому для самої себе імпульсу, вона всміхнулася малому й сказала:

- А ти... любиш гарячий шоколад?

Хлопчик ще дужче знітився і знизав плечима.

- Люблю, - невпевнено відповів він.

- То заходь, бо я теж люблю – а без компанії він не так смакує.

Неждана провела хлопчика на кухню. Його звали теж Дмитриком. І він роздавав на вулицях реклами. У школу не ходив, бо маму позбавили материнських прав, а тато з мачухою часто пили й ображали малого, не давали ні їжі, ні грошей. Дмитрик часто ночував у бабусі – вона була хороша.

Ще ніколи спілкування з цілком незнайомою людиною не приносило жінці стільки насолоди. Неждана нагодувала

Дмитрика, напоїла й дала кілька гривень із собою. А ще... запропонувала йому час від часу навідуватися до них у гості. Для хлопчика обов'язково знайдеться робота, за яку вони даватимуть йому гроші та їжу – бо ж якщо давати просто так, гордість не дасть малому їй взяти, – а в Неждани буде друг, із яким вона зможе ділитися тим, чим її поблагословив Всевишній.

Коли Дмитрик пішов, Неждана підійшла до вікна й помахала хлопчаку рукою. Він ще довго обертвся і дивився на її вікно, аж поки не зник на рогом будинку.

А Неждана розгорнула голубий конверт.

Там було Дмитрове запрошення на їхню звичну вечірню прогулянку (щоби не перетворити її в рутину, Дмитро вирішив час від часу влаштовувати дружині справжнісіньке побачення – і Неждана це дуже цінувала), а також маленький допис:

«P.S. Кохана, я вірю в твою геніальність.»

Неждана розсміялася. Після всіх тих радісних ранкових подій жінку чогось потягло в її творчу майстерню.

Вона довго закріпляла полотно на мольберті. Довго вибирала фарби. А потім Неждана сіла на м'якому та теплому ліжку, взяла оберемок своїх робіт і почала розглядати старі малюнки. У них вона, і лише вона, могла бачити все, що сприяло їх появі на білих листках і маленьких полотнах... Вона явно бачила перед собою ті сцени, які створили її – таку, якою вона була зараз. А ще, «між рядками», у кожному штриху бачила Того, який вдихнув у неї життя. І надихнув на творчість.

Коли Дмитро повернувся додому, він побачив сплячу Неждану – вона все ще сиділа на кріслі перед мольбертом, ніби щойно

милувалася полотном, закріпленим на ньому. Але голівка була схилена набік, а на обличчі застиг вираз цілковитого задоволення.

Чоловік навшпиньки обійшов кохану, щоби побачити зображення.

Там було те, про що Неждана мріяла довгі роки. Там був її шедевр, Дмитро знав це.

Епілог

Неждана Ярмолюк таки стала справжньою художницею. За наступні декілька років картини Неждани зуміли привернути до себе увагу критиків і публіки. Шанувальники Нежданиного стилю допомогли жінці влаштувати виставки в Львові та Любліні.

Наступним омріяним пунктом призначення став Лондон – Неждана поставила собі за мету об'їздити міста, назви яких починаються на літери «Л» - у честь Любові, у яку вона навчилася не вкладати якийсь банальний зміст. У честь тої справжньої Любові, яку вона знайшла в Бозі, яку зуміла розгледіти в сім'ї, яка наповнила кожен її картину.

Але свій шедевр жінка залишила вдома – в маленькому кутку, який колись Дмитро з посмішкою називав її «творчою майстерню». Аби кожного разу, коли щось дійсно значиме траплятиметься з нею, Художниця могла нанести наступний штрих – і колись-таки завершити свою картину.

Особливо яскравими штрихами на Нежданиному «Щасті» стали народження Тетянки, її перший зубчик та мить, коли маленька смужечка на Нежданиному тесті знову показала дві яскравих поділочки.

Тож, коли в якомусь інтерв'ю Неждану запитали, чим вона планує займатися надалі, жінка відповіла: «Народжувати дітей і малювати картини. Я думаю, це те, що найбільше подобається в мені Богові й чоловікові».

*Надійка Гербіш
Збаржж-Тернопіль-Київ, січень-жовтень-2008*